Søværnsorientering

Nummer 3 · oktober 2006 · 36. årgang

En svær tid kræver svære beslutninger >> Kejserinde Dagmars sidste sørejse >> Udsendelse til Libanon >>
Korvetternes afløser >> Sejlerfolket vogter på det rene havmiljø >> Galathea 3-ekspeditionen >> DANEX 06
Kommandoskifte i Søværnets Taktiske Stab >> Sundhed for alle >> Officerer skifter værn
Farvel til Kabelminelæggeren LOSSEN >> Patruljefartøjet SVÆRDFISKEN skrottet >> Særlig hæder

Nyt fra redaktøren

Man skal ikke gøre sig klog på andres vegne. Og dog: Motion er godt for alle! Søværnets ansatte kan lige så godt vænne sig til tanken. For Sundhedstriaden eller FUT, fysisk uddannelse og træning, stiller krav til alle (side 32). Så gå en tur, cykel, løb eller svøm. Få en eller anden form for bevægelse lagt ind i programmet, så det bliver en del af den daglige rutine. Er motion først blevet en god vane, kan de dårlige undskyldninger også lettere skydes ned i det øjeblik, de trænger sig på. »Sikke en emsig journalist«, vil nogle måske tænke. Ja, for hun er selv lige begyndt at svømme to gange om ugen, hvilket er mærkbart godt for fysikken, humøret og overskuddet på jobbet og derhjemme. Næste skridt er måske et rygestop-kursus. Men små skridt ad gangen...

Havmiljøvogterne har taget et stort skridt for det rene danske havmiljø. Mere end 4.000 af slagsen har denne sejlersæson hjulpet SOK med at holde øje med olieforurening og olieforurenere (side 15 + bagsiden). Meget tyder på, at kampagnen også har gjort indtryk, og SOK er dermed blevet mere synlig: Folk ved, at det er Søværnet, der passer på miljøet til søs.

Det er RAVNEN og GLENTEN, der passer på i farvandene i Middelhavet. Desværre uden PETER TORDENSKIOLD. Men sådan er spillets regler, og FN ville det anderledes. Forhåbentlig venter en anden mission derude, hvor fregatten kan gøre en forskel. Lige som danske søofficerer gør det i bl.a Irak. Tag med til Bagdad med orlogskaptajn Torben Kjærulff (side 27). Læs også om det vigtige i, at de pårørende herhjemme har andre pårørende at mødes og snakke med under udsendelsen.

Et er virkelighed – noget andet er øvelse. Og dog: DANEX 06 kastede bl.a de maritime deltagerne ud i en realistisk katastrofesituation og evakuering af civile. Øvelsen trænede besætningerne i at være »forberedt på det uventede« (side 22).

Om Kejserinde Dagmar havde forventet at blive sendt hjem til Rusland og stedt til hvile ved siden af sin ægtemand 78 år efter sin død, ved vi ikke. ESBERN SNARE fik under alle omstændigheder bragt Kejserinden sikkert hjem. CH SOK deltog i begivenheden og benyttede samtidig lejligheden til at besøge sin chef-kollega i Østersøflåden (side 4).

Fortid og fremtid. Søværnet stævner mod fremtiden med de tre nye patruljeskibe. Læs om processen frem mod realiseringen af dem – det første i 2011 – og få detaljerne om skibenes design og ydeevne (side 10).

Og husk: Styrk din egen ydeevne – husk at motionere!

Indhold

En svær tid kræver svære beslutninger 3
Kejserinde Dagmars sidste sørejse 4
Udsendelse til Libanon 7
Korvetternes afløser 10
Sejlerfolket vogter på det rene havmiljø 15
Galathea 3-ekspeditionen 17
DANEX 06 22
Gode dage på HDMS THETIS 24
Kommandoskifte i Søværnets Taktiske Stab 26
Udsendt til Bagdad 27
Første danske kadet besøger »NE BRASIL« 30
Sundhed for alle 32
Officerer skifter værn 33
Farvel til kabelminelæggeren LOSSEN 34
Patruljefartøjet SVÆRDFISKEN skrottet 35
To kulturer mødtes på seminar 36
CH SOK tale 37
Særlig hæder til dansk orlogskaptajn 38
Boganmeldelser 39

Søværnsorientering

Bladet udgives af Søværnets Operative Kommando og dækker alle Søværnets kommandoer. Bladet udsendes siden 1993 til militært ansatte. Nuværende årgang er den 36.

Adresse: Søværnets Operative Kommando
Att.: SVN ORT, Postboks 483, 8100 Århus C.

Redaktion: Ansvarshavende overfor medieansvarsloven:
Kommandørkaptajn René Fuglsig,
Søværnets Operative Kommando, tlf. 8943 3005.

Redaktør: Vivian Stampe, journalist,
Søværnets Operative Kommando, tlf. 2371 3572.

Distribution: Kontorfuldmægtig Jette Margit Nielsen,
tlf. 8943 3017, mail: lesek@sok.dk

Layout & tryk: AlphaKannike A/S, Århus, www.alphakannike.dk
ISSN 0907-5038, oplag: 8.000 eksemplarer.

SVN ORT kan også ses på www.sok.dk

Fotos: Fotos til artikler bedes sendes til redaktionen på mail: lesek@sok.dk Billedfilen skal være en tiff- eller jpeg-fil i 300 dpi, der er kvaliteten til tryk.

Forsidebillede: OLFERT FISCHER i Odense den 1. september 2006 i forbindelse med »For sejl i 1000 år«.
Foto: Guy Toremans.

Deadline for næste nummer: 27. november 2006.

Kontreadmiral Nils Wang: Det er klart, at en så drastisk reduktion i antallet af sejlende enheder har konsekvenser for opgaveløsningen, men der er ingen vej uden om, hvis vi skal skabe tålelige arbejdsvilkår for personellet.

En svær tid kræver svære beslutninger

Tekst: Nils Wang, kontreadmiral, chef for Søværnets Operative Kommando
Foto: Joachim Ladefoged

Det er nok de fleste bekendt, at personelsituationen i Søværnet i disse tider er meget anstrengt. Det er specielt manglen på stampersonel, der med 10 % ubesatte konstabelstillinger rammer mange af Søværnets tjenestesteder hårdt, ikke mindst de sejlende. Personelmanglen betyder bl.a., at opbygningen af den nye struktur jf. forligsaftalen sker langsommere end forventet. Den betyder også, at der med kort varsel bliver flyttet personel mellem myndigheder og tjenestesteder i forsøget på at løse de højst prioriterede opgaver.

Det kan ingen, hverken personellet eller deres chefer være tilfredse med! Senest har vi set eksempler på operative enheder, der under øvelser sejler med en kritisk lav bemanding, og uden at så væsentlige bemandingsposter som kok eller kommunikationsgaster er besat.

Det kan man gøre en enkelt gang eller to, men det holder ikke i længden og vil blot gøre ondt værre. Derfor må der gøres noget. Hvis ikke vi har personel nok til at sejle alle vores enheder, så må vi stille nogle af vores enheder i »garage«, indtil personelsituationen bliver bedre, så vi kan koncentrere os om de enheder, som vi kan bemande. Konkret har dette indtil nu betydet, at 2. Eskadre har lagt fire enheder i en form for »nøglestatus«, hvor kun den nødvendige vedligeholdelse og tilsyn med enheden kan opretholdes. Det har så frigjort en del personel, som nu flyttes til andre enheder for at udfylde de tomme pladser her. Flytning af personellet sker under størst mulig hensyntagen til den enkelte. Eksempelvis vil ingen få sit faste tjenestested flyttet, medmindre det ønskes, og man står selvsagt først i køen, hvis man ønsker at vende tilbage til den enhed, man kom fra, når personelsituationen igen gør det muligt at bemande den.

Det er klart, at en så drastisk reduktion i antallet af sejlende enheder har konsekvenser for opgaveløsningen, men der er ingen vej uden om, hvis vi skal skabe tålelige arbejdsvilkår for personellet. Skibene skal have den bemanding, som er nødvendig, – hverken mere eller mindre. Så må vi i ledelsen prioritere opgaverne, så der kommer den nødvendige balance i tingene.

Jeg kan ikke udelukke, at der senere på året må gennemføres yderligere tiltag for at få kabalen til at gå op, men håber selvfølgelig på, at det ikke bliver nødvendigt.

Der bliver heldigvis gjort en række tiltag for at bedre personelsituationen. Således har FPT eksempelvis godkendt, at der med tidsbestemte kontrakter kan ansættes civile i visse stillinger, selvom disse stillinger er klassificeret som militære. Dette har bl.a. sikret, at en stor del af ekspertisen ved de tidligere værksteder på flådestationerne har kunnet videreføres i OPLOG. Herudover har FPT iværksat en række rekrutteringstiltag på stampersonelområdet, som forhåbentlig kan bedre den nuværende situation.

Søværnet bidrager også til indsatsen. De to flådestationer og eskadrer er således blevet pålagt at gennemføre et stort åbent-hus arrangement i de to lokalområder i starten af 2007. Også flere af vores operative enheder gør en stor indsats for at skærpe interessen for Søværnet i f.m. havneanløb og adoptionsbesøg.

Kejserinde Dagmars sidste sørejse

Kejserinde Dagmar blev på værdig vis flyttet fra København til Skt. Petersborg af ESBERN SNARE (ESSN). Den egentlige genbegravelsesceremoni i Skt. Petersborg fandt sted den 28. september og opfyldte dermed meget smukt kejserindes ønske om begravelse ved siden af sin mand zar Alexander den III i Peter og Paul Katedralen.

Tekst: Kenneth Nielsen, kaptajnløjtnant, Søværnets Operative Kommando
Foto: ESBERN SNARE

Selve flytningen skulle meget æstetisk foregå til søs – på samme måde, som da Dagmar for 140 år siden rejste fra København til Skt. Petersborg. Højt solskin skabte de perfekte rammer for afsejlingen, der forløb planmæssigt. Delegationen fik en lille klump i halsen, da ESSN afsejlede til tonerne fra Livgardens Musikkorps »I Danmark er jeg født«, samtidig med at røgen fra Batteriet Sixtus' 3 x 21 skud drev ind over skuepladsen.

For delegationen, der havde haft en meget lang dag med deltagelse i diverse ceremonielle handlinger, blev første dag ombord primært brugt til afslapning i skibets chefmesse, hvor alle oplevelserne skulle have lov til at falde på plads.

Kontreadmiral, Nils Wangs besøg ved chefen for Den Russiske Østersøflåde, viceadmiral Konstantin S. Sidenko, blev afholdt på NEUSTRASHIMY. Her inspicerer Nils Wang en parade, hvor han hilser på skansevagten med ordene »goddag kammerater«, sagt på russisk, hvilket hedder »Ztrástvujttje tavárisji«. Efter disse ord råbte den russiske skansevagt i kor »vi ønsker dig sundhed, kontreadmiral« på russisk.

DAGMAR LEDSAGET AF FAMILIEN

Familien Romanoffs deltagelse var for dem af overordentlig stor betydning, idet det var kejserinde Dagmars eget ønske at blive begravet ved siden af sin afdøde mand zar Alexander den III. Igennem en stor indsats fra familien blev genbegravelsen virkeliggjort, hvorfor det også var meget passende, at de selv som familie kunne få lov til at ledsage og overdrage kisten i Skt. Petersborg. De russiske gejstlige skulle være med til at sikre gravfreden og en vis æstetik omkring selve flytningen. Statsheraldikeren var med for at underskrive overdragelsesdokumenter, og udenrigsministeriets to deltagere og ceremonimesteren skulle sikre, at det hele gik rigtigt til i forhold til de aftaler, der var indgået under de sidste fem års planlægning.

SØNDAGSGUDSTJENESTE OM BORD

Om søndagen, vel undervejs i Østersøen, blev der under ledelse af den medsejlende orlogsprovst Eigil B. Olsen forrettet en gudstjeneste efter Søværnets bedste traditioner. Gudstjenesten bar naturligvis præg af den opgave, ESSN deltog i, hvorfor det ligeledes var naturligt, at de to russiske gejstlige fik deres plads med i ceremonien. Orlogsprovsten benyttede samtidig lejligheden til at overrække ESSN en gave: to alterlysestager (der sidst havde været i anvendelse på skoleskibet MØEN), nye salmebøger signeret af orlogsprovsten. Gaverne blev meget vel modtaget af besætningen. Af øvrige ceremonielle handlinger blev der under hele forlæg-

Finland ønskede under ESSN forlægning at vise respekt for den afdøde Kejserinde, hvilket blev udført ved en passage og efterfølgende front af den finske minelægger POHJANMAA 40 sømil sydvest for den finske ø Kotka. Denne respekt blev ligeledes givet af HMS CORNWALL og FGS OSTE, der tilfældigvis befandt sig i området.

ningen afholdt en sjælemesse ved kisten tre gange i døgnet af de to russiske gejstlige fra den russisk-ortodokse kirke.

I dagene mellem den 23. september og den 26. september deltog ESBERN SNARE (ESSN) i en meget speciel opgave givet af Kongehuset, nemlig flytningen af Kejserinde Dagmars jordiske rester fra København til Skt. Petersborg.

HOSPITAL INDRETTET SOM KAPEL

Kisten var under forlægningen opbevaret i skibets hospital, der til lejligheden meget smukt var indrettet som et respektfuldt kapel. Når de russiske gejstlige afviklede deres ceremonier, brugte de røgelseskar, hvilket naturligvis påvirkede skibets brandalarm under den første ceremoni. Heldigvis var brandmeldeanlægget ikke sat op til automatisk sprinkling af rummet. Under de efterfølgende seancer valgte man derfor at afbryde alarmsystemet i hospitalet.

Udover gudstjenesten blev søndagen benyttet af chefen for Søværnets Operative Kommando (CH SOK), kontreadmiral Nils Wang, og chefen for 2. eskadre, kommandør Per Bigum, til at fortælle delegationen om Søværnets situation og fremtidsperspektiver. Om aftenen blev delegationen, efter opfordring fra ceremonimesteren, bænket foran ESSNs fladskærm for at se vores klassiske »dokumentar«-film »Martha«. Alt i alt en god dag for den medsejlende delegation, der inden sengetid havde fået et stort indblik i Søværnets hverdag både fagligt og ikke mindst kulturelt.

Mandagen blev benyttet aktivt af delegationen til at få de sidste ting på plads omkring alle detaljerne ved de kommende ceremonier i Skt. Petersborg, både fordi vi nu befandt os ud for Estlands kyst, hvor der var mobildækning, men også fordi det nu var muligt at få fat i de respektive myndigheder ved konsulater og ambassader.

OVERDRAGELSESDOKUMENT UNDERSKRIVES

Om aftenen blev der i chefmessen afholdt en højtidelighed, idet man inden passagen af russisk territorialfarvand skulle underskrive et overdragelsesdokument af kejserinde Dagmars jordiske rester. Underskrivelsen blev udført af den russiske heraldiker og af cemonimesteren. Efter underskrivelsen overgik ansvaret for kejserinden til Rusland. En ceremoni, som i sin form var meget simpel, men som i sin betydning var enorm vigtig. Ceremonien blev efterfølgende markeret med en middag i chefmessen med CH SOK som vært.

Sent på aftenen mødte ESSN østersøflådens flagskib NEUSTRASHIMY, der skulle følge ESSN de sidste sømil mod Skt. Petersborg for senere at ligge ved samme kaj i Skt. Petersborg centrum.

ESBERN SNARE afsejlede den 29. september fra Skt. Petersborg og gennemførte undervejs øvelser med NEUSTRASHIMY i Østersøen, inden ESSN ankom til Frederikshavn den 1. oktober.

31 SALUTSKUD

Tirsdag morgen den 26. september (samme dato som prinsesse Dagmar ankom for 140 år siden) passerede ESSN fæstningen Kronstadt, hvorfra der blev affyret 31 salutskud. Salutten markerede, at det var til Kronstadt, prinsessen i sin tid ankom.

Tirsdag formiddag anløb ESSN en færgeterminal i Skt. Petersborg. Færgeterminalen var valgt af praktiske grunde, idet kisten her skulle omlastes til et mindre fartøj, der kunne transportere den ned ad floden imod paladset i Peterhof. Turen op til Peterhof var valgt med omhu, idet det var her prinsessen første gang satte foden på russisk jord.

Ved ankomsten til Peterhof var der en velkomstceremoni, hvor delegationen blev mødt af både ambassadører, guvernører og selvfølgelig Romanoff-familiens medlemmer samt en større militær parade.

I Peterhof blev kejserindens kiste anbragt i et lille, men meget smukt kapel, hvor offentligheden frem til den egentlige genbegravelse kunne vise kejserinden den sidste respekt.

ESBERN SNARES besætning samlet med den medrejsende delegation på helikopterdækket. Den medrejsende delegation bestod af følgende personer: Tre medlemmer af familien Romanoff, to russiske gejstlige, to fra Udenrigsministeriet, en russisk statsheraldikker og ceremonimester Christian Eugen-Olsenfra HMD hof – en blandet delegation, der alle havde hver deres formål med rejsen.

RUSSISKE – OG DANSKE TRADITIONER

I forbindelse med kontreadmiral Nils Wangs deltagelse i genbegravelsen i Skt. Petersborg, blev lejligheden benyttet til møder med chefen for den russiske Østersøflåde, viceadmiral Konstantin S. Sidenko. Disse møder blev afviklet både på russisk og på dansk vis. Nils Wangs besøg ved viceadmiral Sidenko blev afholdt på NEUSTRASHIMY, og allerede ved ombordstigningen fornægtede de russiske traditioner sig ikke. Nils Wang skulle først hilse på viceadmiral Sidenko, herefter på chefen for NEUSTRASHIMY, og afslutningsvis skulle Nils Wang inspicere en parade, hvor han skulle hilse på skansevagten med ordene »goddag kammerater«, sagt på russisk, hvilket hedder »Ztrástvujttje tavárisji«. Efter disse ord råbte den russiske skansevagt i kor »vi ønsker dig sundhed, kontreadmiral« på russisk. Vi var flere danske søofficerer med til dette arrangement, og alle havde naturligvis glædet sig meget til at høre CH SOK udtale de russiske ord. Den medsejlende tolk havde dog forberedt CH SOK på glimrende vis, så ceremonien og den efterfølgende middag forløb perfekt.

Den efterfølgende dag var CH SOK vært ved en dansk frokost ombord på ESSN, hvor der var plads i programmet til gensidige briefinger. Alt i alt et godt møde, og mulighederne er efterfølgende skabt for større samarbejde imellem Søværnet og den russiske Østersøflåde.

RECEPTION FOR 300 GÆSTER

Udover selve flytningen af kejserinde Dagmar, havde Søværnet en opgave yderligere, nemlig afviklingen af en reception den 27. september på vegne af Kronprinseparret med deltagelse af 300 gæster, heriblandt Kong Konstantin og Prinsesse Anne-Marie, Prins Michael af Kent og den danske udenrigsminister. Receptionen forløb ganske glimrende takket være en god indsats fra ESSN besætning, og ingen af de inviterede gæster er nu i tvivl om, at Søværnet har fået store skibe.

Viceadmiral Sidenko og hans stab besøger ESSN, hvor CH SOK var vært ved en dansk frokost. Der var plads i programmet til gensidige briefinger, og mulighederne er efterfølgende skabt for større samarbejde imellem Søværnet og den russiske Østersøflåde.

Søværnets deltagelse i den maritime FN-operation ud for Libanons kyst

FN vedtog på baggrund af konflikten mellem Israel og Hizbollah den 11. august, resolution 1701 med det overordnede formål at genskabe fred og sikkerhed i Libanon. Resolutionen udvider United Nations Interim Force In Lebanon (UNIFIL) styrke til maksimalt 15.000 mand, herunder en Maritime Task Force på ca. 2.500 mand, som skal assistere den Libanesiske regering med at forhindre indsmugling af våben til Hizbollah og andre bevæbnede grupper i den sydlige del af Libanon.

Tekst: Jan Leisborch, kommandør, Søværnets Operative Kommando
Foto: GLENTEN

På baggrund af et dansk tilbud til FN om bidrag til den maritime styrke besluttedes det den 18. august at klargøre korvetten PETER TORDENSKIOLD og missilfartøjerne GLENTEN og RAVNEN samt et OPLOG Team til en eventuel udsendelse. Det blev samtidig fra politisk hold besluttet, at Danmark indledningsvis skulle indgå i et samarbejde med Tyskland, hvorfor enhederne blev dirigeret til Wilhemshaven den 10. september

Missilfartøjet RAVNEN med de tyske fregatter MECKLENBURG-VORPOMMERN og KARLSRUHE samt forsyningsskibet FRANKFURT AM MAIN i baggrunden.

for at være klar til at sejle mod Middelhavet sammen med de tyske enheder. Den 21. september fik enhederne sejlordre og forlod Wilhemshaven. FN traf umiddelbart efter afgangen beslutning om hvilke enheder, der i første omgang blev behov for. Og PETER TORDENSKIOLD måtte på den baggrund desværre returnere til Flådestation Korsør.

FNs BESLUTNING

For alle i Søværnet, der har været involveret i eller fulgt klargøringen af de danske enheder, kan det måske undre, at processen har været så langvarig. Her skal man bemærke, at det er første gang FN sammensætter og indsætter en maritim, multinational flådestyrke. Det var ligeledes en forudsætning for styrkens indsættelse, at Libanon inviterede FN til at løse opgaven, og at Israel ville trække sig ud af Libanon. Tyskland påtog sig opgaven med at lede UNIFIL Maritime Task Force (MTF). Dette var et banebrydende politisk skridt for Tyskland, som også fik indflydelse på, hvornår flådestyrken kunne være klar til indsættelse.

VEL ANKOMMET – HEKTISK KLARGØRING

Nu er de tyske enheder samt GLENTEN, RAVNEN og OPLOG TEAM A vel ankommet til Cypern, og det forventes, at de første dage går med den sidste klargøring og afklaring af de mange detaljer, som skal være på plads, inden MTF kan overtage fra den midlertidige flådestyrke, som opretholder våbenembargoen. Denne klargøring er ganske hektisk, idet CTG-staben er under etablering og samtidig skal omsætte FNs planer og direktiver til en maritim operation med deltagelse af flådeenheder fra en række nationer, hvor gammelkendte (NATO) procedurer og kommunikationsmidler ikke umiddelbart kan anvendes.

VILKÅR FOR SØVÆRNET

Der er stadig uafklarede forhold vedrørende missionen, og Søværnet vil givet høste mange gode og relevante erfaringer fra denne opgave, men det kan allerede nu konstateres, at Søværnet er og skal være parate til at påtage sig opgaver, som ikke på forhånd er veldefinerede og velbeskrevne, og hvor deployeringen foregår i et parallelt forløb, hvor direktiver, planer og procedurer udvikles og udarbejdes, efterhånden som informationer og overordnede direktiver indløber. Dette er nyt og måske lidt uvant, men det er vilkårene, hvis Søværnet vil være med når det gælder.

En DIV 24 enhed, RAVNEN, ud for den engelske kanalø Jersey.

Division 24
er klar og parat til omstilling

Evnen til at have mange bolde i luften samtidig og glemme alt, som var gældende for et kvarter siden, har vist sig at være en disciplin, som besætningerne på Missilfartøjerne GLENTEN og RAVNEN indtil videre har lært sig at beherske næsten til perfektion.

Følgende rapport er modtaget fra GLENTEN

Efter veloverstået adoptionsbesøg i Rønne begyndte rygterne at løbe, og telefonerne begyndte at gløde. Resultatet af de mange informationer blev, at GLENTEN og RAVNEN med meget kort varsel skulle klargøres til deltagelse i en FN-operation ud for Libanons kyst. En naturlig reaktion på dette korte varsel var en forventning om, at så ville det også gå sydover med høj fart. Men forventninger og virkelighed går som bekendt ikke altid i spænd. Det blev indledningsvist kun til en forlægning til den tyske flådebase i Wilhelmshaven. Her skulle de danske enheder afvente de endelige politiske beslutninger. Beslutninger, som ville gøre det muligt for tyskerne at lede en maritim operation.

FORVENTNINGSFULDE ENHEDER

Da kabalen var gået op, forlod de danske enheder Tyskland den 21. september sammen med et omfattende tysk kontingent bestående af fregatterne MECKLENBURG-VORPOMMERN og KARLSRUHE, patruljebådene NERZ, HYAENE, DACHS og OZELOT, forsyningsskibet FRANKFURT am MAIN og endelig tenderen ELBE. Det var således 11 forventningsfulde enheder, der denne torsdag eftermiddag forlod Wilhemshaven. Alt ledsaget af det bedste, som den tyske marines musikkorps kunne bidrage med, og under overværelse af den samlede tyske verdenspresse.

INDHENTET AF VIRKELIGHEDEN

Omstillingsberedskabet var stadig i top, samtidig med at dynamikken havde sit faste tag i os alle. Alligevel indhentede virkeligheden os, da PETER TORDENSKIOLD først på aftenen den 21. september blev bedt om at vende om og forlægge mod Flådestation Korsør. En selvstændig dansk forlægning tillod, at vi kunne anløbe de nødvendige havne enroute for at tanke brændstof. Således blev Cherbourg Frankrig, La Coruña Spanien, Rota Spanien, Valetta Malta og Souda Bay Kreta anløbet for bunkring af olie og proviant. I skrivende stund, mandag 2. oktober, har vi stukket næsen ud fra Souda Bay på vej mod Limassol Cypern, som skal fungere som basehavn for UNIFIL enhederne (enhederne er d.d. 4. oktober ankommet til Limassol – red). Limassol er valgt som udgangspunkt for den nødvendige logistiske støtte til enhederne.

OPKØRING OG OPGAVER

Ved ankomst til operationsområdet skal GLENTEN og RAVNEN deltage i et omfattende opkøringsprogram, som den tyske styrkechef i øjeblikket planlægger, for ad denne vej at sikre at de deltagende enheder bliver fortrolige med deres opgaver/procedurer i operationsområdet. UNIFILs opgave bliver i samarbejde med libanesiske regeringsstyrker at sikre, at våben ikke tilflyder bestemte grupper i Libanon. På denne måde ønsker man at sikre, at våbenhvilen mellem de stridende parter opretholdes. Med gode ønsker når man ikke altid langt nok. Derfor har både RAVNEN og GLENTEN fået besætningsmedlemmer uddannet, så de kan udgøre det boardinghold, der skal ombord i de handelsskibe m.v., som styrkechefen måtte ønske at få undersøgt.

De danske enheder forventer, at når operationen først starter, vil området ud for Libanons 121 sømils lange kyst blive opdelt i et antal patruljeområder – en række områder tæt på kysten, hvor de mindre enheder skal operere. Længere til søs ligger en række større områder, der er tiltænkt de større enheder. Hvordan dagligdagen i operationsområdet vil komme til at udforme sig, har vi i skrivende stund ikke det store kendskab til, men da omstillingsberedskabet er i top, vil vi være klar til at tilpasse os.

TIDSRAMMEN

Deltagelse i UNIFIL er indtil videre berammet til at fortsætte frem til efteråret 2007. I starten af december vil RAVNEN og GLENTEN forlægge mod Flådestation Korsør for at blive afløst af VIBEN. Herefter vil besætningsudskiftningen ske via fly, idet VIBEN forventes at skulle forblive på Cypern, indtil DIV 24 deltagelsen i UNIFIL ophører.

Korvetternes afløser » patruljeskibene « – er nu en realitet

Flådens tre største kampskibe nogensinde forventes alle at være klar til globale deployeringer i 2012. Første enhed allerede i 2011.

Tekst: Anders Beck Jørgensen, kommandørkaptajn, leder af Søværnets patruljeskibsprogram

Designudvikling

Patruljeskibene har samme hoveddimensioner som de fleksible støtteskibe ABSALON og ESBERN SNARE, men da patruljeskibene skal løse andre opgaver, er design og indretning på en række områder anderledes end i ABSALON-klassen. Patruljeskibene adskiller sig fra de fleksible støtteskibe på eksempelvis følgende områder:

- **Flex-dæk:** Der er intet flex-dæk, idet transportopgaver løses af de fleksible støtte.
- **Formast:** Formasten er væsentligt kraftigere, idet den skal rumme en større radar.
- **Hangarkapacitet:** Hangarkapaciteten er reduceret, så der er plads ikke til to, men én helikopter og to ubemandede droner.
- **Bevæbning:** Våbendæk og O-rum er større for at kunne håndtere områdeluftforsvar.
- **Hovedmotorer:** Fartkravet er højere for patruljeskibene og derfor er antal hovedmotorer øget til fire mod to i de fleksible støtteskibe.
- **Hjælpemotorer:** Hjælpemotorydelsen er øget, fordi der kræves mere effekt til luftvarsling og ildledelse på store afstande.

I næsten 30 år har de tre korvetter af NIELS JUEL-klassen ydet en markant og synlig indsats for Danmark. Ikke mindst har korvetterne spillet en aktiv rolle i adskillige NATO- og FN-missioner fjernt fra danske farvande, og de er efterhånden modne til en velfortjent afløsning.

Søværnets nye patruljeskibe skal løfte arven efter korvetterne og samtidig tilføre Forsvaret yderligere maritim kapacitet, der også er anvendelig i værnsfælles operationer. Det politiske og økonomiske grundlag for patruljeskibene blev tilvejebragt den 29. juni i år, da Finansudvalget godkendte aktstykke nr. 175 og dermed realiseringen af patruljeskibsprogrammet til et samlet beløb på 4,7 mia. kr.

PROJEKTFASER

I slutningen af 2004 begyndte Søværnets Materielkommando (SMK) og Odense Staalskibsværft A/S (bedre kendt som Lindøværftet) at designe patruljeskibene med henblik på at indlede bygningen af tre enheder i 2007. Med den politiske godkendelse er det Søværnets og skibsværftets opgave at sikre, at det første patruljeskib kan være sejlklar på Flådens 500-års dag den 10. august 2010.

Patruljeskibenes militære udstyr bliver installeret under byggeperioden inden aflevering fra værft. Det er første gang siden nedlæggelsen i 1972 af Orlogsværftets nybygningsaktiviteter, at Forsvaret installerer det militære udstyr i forbindelse med byggeriet på værftet, og denne opgave bliver givetvis en stor udfordring for Forsvarets Materieltjeneste (FMT). Hensigten hermed er at fremskynde tidspunktet for, hvornår patruljeskibene kan tages i anvendelse og dermed også for, hvornår den presserende udfasning af korvetterne kan ske. Flådens tre største kampskibe nogensinde forventes alle at være klar til globale deployeringer i 2012. Første enhed allerede i 2011.

MATERIALE MED FLEKSIBILITET OG FORDELE

Ligesom der er forskelle, er der som nævnt også ligheder. Patruljeskibenes

Tidlig 3D tegning af patruljeskibet

konstruktion og udrustning baseres også på Søværnets færdigudviklede og gennemtestede Flex-koncept. Det betyder, at en række allerede anskaffede containeriserede våben og sensorer kan anvendes fleksibelt på tværs af Søværnets forskellige skibe. Ligeledes byder det omfattende materialesammenfald mellem de fleksible støtteskibe og patruljeskibene – eksempelvis skrog, fremdrivningsanlæg, selvforsvarsvåben, sensorer og navigationsudstyr, kommando- og kontrolsystemer samt militært og civilt kommunikationsudstyr – på store fordele. For det første vil skibsproduktion og installation af det militære isenkram i patruljeskibene i vid udstrækning basere sig på kendt stof, hvilket sikrer en effektiv byggeproces uden behov for egentlige fejlretninger. For det andet vil materielsammenfaldet betyde uddannelsesmæssige, operative og logistiske fordele. Eksempelvis vil store dele af mandskabet være indsatsklar i begge skibstyper og skibene har fælles reservedelslager.

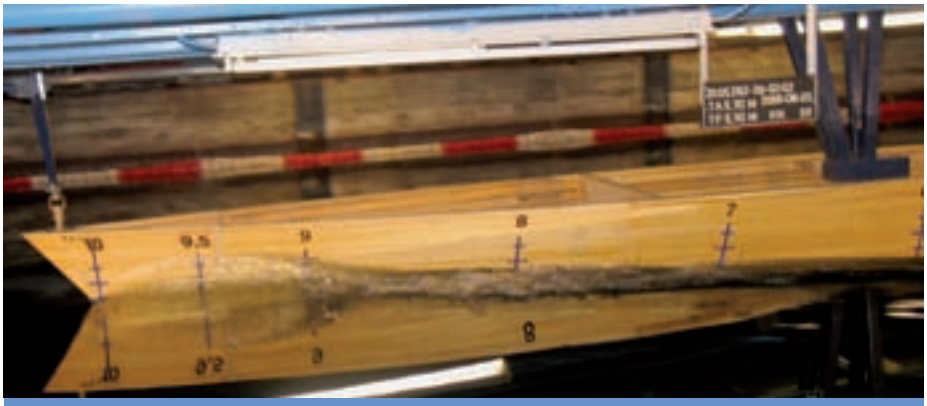

Fremdrivningsforsøg af patruljeskibsmodellen – 28 knob er målt

Endelig har erfaringerne fra ABSALON og ESBERN SNARE medvirket til at optimere patruljeskibsdesignet yderligere – mindre uhensigtsmæssigheder, som uvægerligt opstår ved udviklingen af en ny skibsklasse, og som ofte først viser sig, når materiellet er taget i brug, er fjernet. Også i den henseende har projektgruppen haft et positivt og konstruktivt samarbejde med operative brugere og Søværnets tekniske stabe om, hvor og hvordan indretningen af patruljeskibene skal justeres i forhold til sine lidt ældre søskende.

Hoveddata:

• Længde	ca. 138 m
• Bredde	ca. 20 m
• Dybgang	ca. 5,3 m
• Deplacement	ca. 5.850 tons
• Besætning	ca. 100 personer (ca. 30 befalingsmænd og 70 menige)
• Samlet køjekapacitet	ca. 160
• Fart	ca. 28 knob
• Aktionsradius v/18 knob	ca. 9.000 sømil
• Udholdenhed	28 døgn – uden at genforsyne

Maskineri:

- Hovedmotorer: 4 MTU med i alt ca. 44.600 HK på to skrueaksler
- Hjælpemotorer: 4 dieseldrevne Caterpillar generatorer med en samlet effekt på 4.500 kW
- 2 stilbare propeller
- 2 uafhængige ror
- 2 finnestabilisatorer til reduktion af skibets rullebevægelser
- 1 bovpropel

Opgaver

Patruljeskibene skal løse maritime nationale og internationale opgaver og skal kunne deltage i internationale, værnsfælles operationer. Opgaverne omfatter:

- Klassiske maritime krigsskibsoperationer
- Embargooperationer
- Håndhævelse af sejlads- og flyveforbudszoner i tilknytning til et operationsområde
- Kommandoplatform for en stab
- Helikopteroperationer med maritim helikopter
- Ildstøtte til landoperationer
- Eskorte for flådestyrker og beskyttelse af civil skibsfart overfor for eksempel pirateri.

Som alle Søværnets nybygninger skal patruljeskibene også kunne løse ikke-militære opgaver og rutinemæssige fredstidsopgaver, herunder:

- Forsynings- og støtteopgaver
- Eftersøgnings- og redningsopgaver
- Suverænitetshævdelse og myndighedsopgaver til søs
- Efterretningsindhentning
- Uddannelsesopgaver
- Miljøovervågning

UDRUSTNING

For at kunne løse opgaverne udrustes patruljeskibene med våben og sensorer i et omfang, der sikrer effektiv kampkraft indenfor luft-, overflade-, undervands- og elektronisk krigsførelse. Patruljeskibene vil ligeledes blive udrustet, så de kan lede et udvidet områdeluftforsvar for enheder til søs og for styrker i kystnære områder.

Patruljeskibene vil blive udrustet med 76 mm Oto Melare pjece på fordækket, og konstrueres for en eventuel senere udrustning med en 127 mm pjece på den forreste kanonposition. Som i de fleksible støtteskibe forsynes patruljeskibene med aktive finnestabilisatorer. Da finnerne reducerer skibenes krængning under drej og i dårligt vejr, medvirker de til at øge våbenafleveringens præcision og at sikre effekten af de radarrefleksionsdæmpende tiltag (skrå skibs- og mastesider). Endelig medvirker reduk-

Sensorer:

- Luftvarslingsradar (SMART-L)
- Ildledelsesradar (APAR)
- Helikopteranflyvningsradar
- Navigationsradar
- Skrogmonteret, aktiv søge- og angrebssonar (ATLAS)
- Infrarødt observationskamera

Våbensystemer:

• Sømålsmissiler	16 Harpoon Block II
• Luftforsvarsmissiler	24 Evolved Sea Sparrow, Stinger missiler
• Områdeluftforsvar	Lockheed Martin Mk 41 Vertical Launching System med 32 celler for Raytheon Standard Missile SM2/SM6 og (eventuelt senere) SM3 theatre ballistic missile defence
• Kanoner	Forberedt for en 127 mm kanon, Mk 45, mod 4 To 76 mm Oto Melare sø- og luftmålskanon En 35 mm Millennium nærluftforsvarskanon Et antal tunge 12,7 mm maskingeværer
• Torpedoer	To antiubåds-launchere for MU90 torpedoer
• Modmidler	Decoys, chaff og ESM

tionen af skibsbevægelser sædvanligvis også til at forbedre besætningens koncentrationsevne og udholdenhed ved at befri den for søsygens kvaler.

For at øge patruljeskibenes evne til at manøvrere ind og ud af havn og for at nedsætte afhængigheden af slæ-

8 cellers MK41 launcher

bebådsassistance, udstyres skibene med bovpropel, ligesom rorene bliver uafhængige af hinanden. Det sidste er et brud med traditionerne i Søværnets skibe, hvor rorene traditionelt har været mekanisk forbundne og dermed stået i samme vinkel i forhold til skibets centerplan. Skibscheferne bliver dermed bedre i stand til at udnytte og retningsdirigere maskinkraften. Hensigten er naturligvis at gøre havnemanøvrerne hurtige, sikre og elegante.

MATERIELVALG TIL OMRÅDELUFTFORSVAR

I sommeren 2005 lå det klart, at den amerikanske STANDARD-missilfamilie (SM) ville være det bedste valg af luftforsvarsmissiler. Som konsekvens heraf blev skibenes design rettet mod brugen af den amerikanske MK41 VLS (Vertical

Patruljeskibet udrustet med 35 mm kanon, SMART L (**varslingsradar**), APAR (**ildledelsesradar**), 76mm kanon og 127mm kanon.

Launch System) launcher i en konfiguration, der giver hvert patruljeskib 32 missilceller. I første omgang udrustes skibene med SM-2 missilet, som har en rækkevidde på ca. 150 km. Det kan anskueliggøres ved, at patruljeskibene for eksempel fra Storebælt vil kunne nedkæmpe luftmål over København.

Efter to års intensive undersøgelser vedrørende et sensor- og ildledelsessystem er det i august 2006 besluttet at indlede kontraktforhandlinger med Thales Holland om Active Phased Array Rader (APAR) ildledelsesradaren og SMART L varslingsradaren. Tilsvarende system er allerede i operativ brug i den hollandske og i den tyske marine, og systemet har betydelige udviklingsmuligheder.

SKIBENE PANSRES

For at sikre overlevelses- og selvforsvarsevnen pansres skibene på udvalgte steder, og en række skibs-, sensor- og våbensystemer er dublerede, således at skibene i nogen grad bevarer evnen til at fortsætte kampen selv efter en træffer. Indretningen og indsatsen ombord i patruljeskibene efter en skade er i høj grad koncentreret om selvforsvar, om at hjælpe eventuelt tilskadekomne, og om at bekæmpe brand og foretage lækstopning.

Havarimæssigt er patruljeskibene inddelt i seks lodrette havarizoner. På ABC-siden (forholdsregler mod atomar, biologisk og kemisk krigsførelse) er skibet opdelt i tre citadeller, hvor forreste citadel ligger i havarizone 1 og omfat-

Fra venstre: Programleder, KK Anders Beck Jørgensen, projektleder/platform, afdelingsingeniør Kristian Holten Møller, projektleder/luftforsvar, KK Torkil Lave Nissen, projektleder/våben & elektronik, ingeniør Michael Krogh og projektleder/helikopter, KL Henrik Lysemose

ter bl.a. de forreste kanonpositioner og magasinerne. I havarizonerne 2 og 3 ligger mellemste citadel, som omfatter bl.a. den forreste del af beboelse og de operative rum. Havarizonerne 4, 5 og 6 udgør agterste citadel, som omfatter den resterende del af beboelsen og nogle af de maskintekniske rum. Der er separate ABC-filtre og aircondition central for hvert citadel. Skibene indrettes med tre havaripatruljestationer og én havaricentral, som betjener sig af et elektronisk Damage Management System, som allerede kendes fra ABSALON-klassen.

Fra venstre: Programleder, KK Anders Beck Jørgensen, operativ koordinator OK Lars Povl Jensen og teknisk koordinator OK Erik Pedersen. I baggrunden anes patruljeskibenes generalarrangement.

BESÆTNINGSFACILITETER

Skibet indrettes med op til 4-mandslukafer for de menige, 2- eller 3-mandslukafer for sergentgruppen og 1- eller 2-mandslukafer for officererne. Udover et cafeteria for den menige del af besætningen, indrettes der også en mandskabsmesse til rekreative formål. Alle lukafer indrettes med IT-netværk, TV/Radio tilslutning, eget bad og toilet. Dertil kommer et motions- og vægttræningscenter med sauna og solarium. Endvidere indrettes skibene med kombineret bibliotek og IT-café. Endelig sætter varme-, ventilations- og airconditionsystemet skib og besætning i stand til at operere under næsten alle tænkelige klimatiske forhold.

Den normale besætningsstørrelse bliver på ca. 100 personer. Dertil kommer underbringelses- og operative faciliteter til en national eller international stab, helikopterbesætning, skibslæge, orlogspræst, sikringsteam til boardinghold og elever, således at den samlede køjekapacitet bliver på omkring 160.

STØRSTE PROJEKT NOGENSINDE

Patruljeskibsprogrammet er i kompleksitet, omfang og ressourcetræk det største, som Søværnet nogensinde har gennemført, og derfor er der naturligt stor fokus på dets gennemførelse i Søværnets og Forsvarets ledelse. Den 1. januar 2007 overgår ansvaret for programmet fra SMK til FMT, hvor realiseringen sker i regi af Kapacitets Ansvar Maritim (KA MA). Programmets organisering og den etablerede projektorganisation i SMK videreføres under KA MA, og alle programmets nøglemedarbejdere efter den 1. januar 2007 fortsætter med at løse deres nuværende opgaver som hidtil. I forbindelse med FMTs overtagelse af programmet kan det nævnes, at også patruljeskibsprogrammet vil følge projektmodellen "PRINCE2", som vil blive anvendt til styring af FMTs projektportefølje.

Opgaven og udfordringerne er store. Men stort er også engagementet i Søværnet på trods af de omfattende strukturændringer og travlhed med gennemførelsen af andre store skibsprogrammer, som sammen med patruljeskibsprogrammet udgør den største og mest omfattende fornyelse af Marinen i nyere tid.

Søværnet kan med stolthed se frem til 500 årsdagen i 2010!

Diverse faciliteter:

- Kommandofaciliteter til en stab
- 1 helikopter f.eks. af typen EH 101
- Plads til ubemandede droner
- Lastrum for 4 stk. 20 fods containere
- C-Flex - Command, Control, Communications, Computers and Intelligence (C4I) system.
- Kommerciel og militær satellitkommunikation

Medarbejdere bag programmets realisering

Den daglige ledelse af det samlede patruljeskibsprogram er lagt i mine, (Red.: Kommandørkaptajn Anders Beck Jørgensen) hænder, og jeg rådgives af orlogskaptajn Lars Povl Jensen i spørgsmål af taktisk-operativ karakter og af orlogskaptajn Erik Pedersen i maskinteknisk-operativeanliggender. Denne lille kernestab støttes af et projektkontor med tre medarbejdere, og fire projektledere – to ingeniører og to officerer. Projektlederne har det faglige ansvar for hhv. skibsplatform, luftforsvar, våben/elektronik og helikopter-relaterede forhold. Derudover er der ca. 100 civile og militære medarbejdere, som løbende er engageret i programmets realisering.

Sejlerfolket vogter på det rene havmiljø

Mere end 4.000 lystsejlere, sportsfiskere og andre, der nyder ferie og fritid på havet, har siden maj 2006 sluttet op omkring den samme sag: Stop olien – før den breder sig. SOKs kampagne har dermed mobiliseret sejlerfolket som »Havmiljøvogtere« – ikke mange foreninger vokser sig så store på så kort tid. Ved sejlersæsonens slutning tikker fortsat nye medlemmer ind, og stadig flere røde SOK-vimpler stryger til tops i skibsmasterne.

Tekst: Vivian Stampe, journalist, Søværnets Operative Kommando
Illustration: Par no. 1

Havmiljøvogter Anna-Grethe Madsen fra Brøndby Strand Sejlklub har specielt lagt mærke til de store skibe og deres færd. Men hun har også registreret, at kampagnen har skabt et fællesskab blandt de sejlere, hun har mødt på sin sommersejlads:

– Om aftenen, når man er kommet i havn og går på »moleræs«, så er der blevet kigget op i masterne. »Der sidder nok SOK-vimplen!«, har man tænkt og hilst indforstået på hinanden. Flaget har bidraget til, at vi alle har noget til fælles.

Havmiljøvogterne har med andre ord sommeren igennem haft det fælles formål at holde øje med olieforurening til søs, og SOKs døgnberedskab er blevet kontaktet, når en mulig olieforurening er observeret på havoverfladen. Men kampagnen har, via brochurer, reklamespots og annoncer også skærpet bevidstheden for rent havmiljø uden for sejlermiljøet.

FOLK KENDER NUMMERET TIL SOK

Et godt eksempel på det fandt sted onsdag den 30. august, hvor den sammme formodede forurening lige nord for Storebæltsbroen blev meldt af syv forskellige bilister i løbet af 25 minutter. Det er aldrig sket før. Det, som tiltrak opmærksomheden, var store plamager af døende blågrønne alger, der let kan forveksles med olie.

Chef for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral Nils Wang:

– Det er mindre vigtigt, at de mange henvendelser den pågældende dag var alger og ikke bekæmpbar olie. Det, der er vigtigt, er, at folk vidste, hvor de skulle henvende sig. Vi kan så bruge vores ressourser på at finde ud af, hvorvidt der er tale om en trussel mod miljøet eller ej.

Med de ekstra øjne på havet og observatører blandt befolkningen på land, er der blevet holdt skarpt øje med olieforurening og eventuelle oliesyndere denne sommer. Chancen for at opdage forurening har dermed været større og indsatsen fra SOK hurtigere.

PRÆVENTIV EFFEKT

At der ikke har været nogen forurening af betydning i perioden for kampagnen er glædeligt. Man kan håbe på, at kampagnen har haft den tilsigtede præventive effekt. Og noget tyder på det. En dansk lods har således hørt følgende bemærkning på broen af et handelsskib: »Pas på de røde vimpler, de sladrer!«.

Glædeligt er det også, at en ny dansk havmiljølov har hjulpet kampen for de rene danske farvande på vej. Loven er nemlig blevet skærpet, så Danmark nu har samme høje bødestraffe som vores nabolande.

Kontreadmiral Nils Wang: Idéen om hjælp fra lystsejlerne »lå lige til højrebenet.

TO TEMPI

Stop olien-kampagnen er skudt i gang i to tempi: I marts 2006 henvendte SOK sig til de maritime erhverv: Forenede Danske Havne, Søfartsstyrelsen, Farvandsvæsnet, Danmarks Rederiforening, Miljøstyrelsen og Danmarks Fiskeriforening, der alle har medvirket til at gøre opmærksom på kampagnen overfor det sejlende erhvervsliv i Danmark – men også i udlandet. Oplysningsbrochurer på dansk og engelsk blev sendt ud til skibsfarten og kampagnens hjemmeside med information og opdatering af olieobservationer døgnet rundt blev lanceret.

For at slutte ringen, blev kampagnen i maj 2006 udvidet med en målrettet henvendelse til lystsejlerne. Idéen om hjælp fra lystsejlerne »lå lige til højrebenet«, siger kontreadmiral Nils Wang:

– Men en gennemsnitlig tilmelding på knap 1000 lystsejlere om måneden er ganske enkelt forrygende.

I kampagnens anden fase har SOK fået hjælp fra Dansk Sejlunion, Marinehjemmeværnet og Lyngby Radio, som har medvirket til, at budskabet er nået bredt og effektivt ud til borgerne. Når det handler om den direkte kommunikation med borgerne har frivillige fra Marinehjemmeværnet hjulpet SOK med at passe telefonerne i operationscenteret i Århus.

HAVMILJØVOGTERNE GØR EN FORSKEL

SOK holder døgnet rundt øje med skibstrafikken i de danske farvande. Knap 100.000 skibe er dermed under opsyn af Søværnets skibe, Flyvevåbnets fly, satellitter mv. Havmiljøvogternes rapporteringer er et vigtigt supplement, som medvirker til, at de samlede ressourcer anvendes effektivt.

De godt 4000 Havmiljøvogtere er et fantastisk godt resultat på kun 5 måneder, men det kan blive endnu bedre. De kommende sejlersæsoner forventer SOK at mobilisere endnu flere af de i alt 75.000 registrerede danske lystsejlere. Meld dig til og kombiner det nyttige med det fornøjelige – det er ikke for sent!

35'2 graders nordlig bredde, 14'4 vest – skildpadde- og klartskibsrulle

Telefonen ringer i SOKs presse- og informationskontor. Det suser i røret, og lyden kommer ligesom langt ude fra. Det er næstkommanderende på VÆDDEREN, orlogskaptajn Martin Sort Mikkelsen, der som lovet via en Skype-telefonforbindelse bringer sidste nyt om ekspeditionen inden Søværnsorientering går i trykken.

Tekst: Vivian Stampe, journalist, Søværnets Operative Kommando
Foto: Lærke Morell

Alle fornuftige samtaler indledes med en snak om vejret. Også denne. Martin Sort Mikkelsen er åbenbart forberedt på det indledende spørgsmål, for han har et præcist svar parat:

– 33° i skyggen og vandet er 27,3°.

Senere på dagen afholdes »baderulle« – og besætningen skal for første gang afprøve den medbragte vippe fra skibssiden – seks meter – og PLASK.

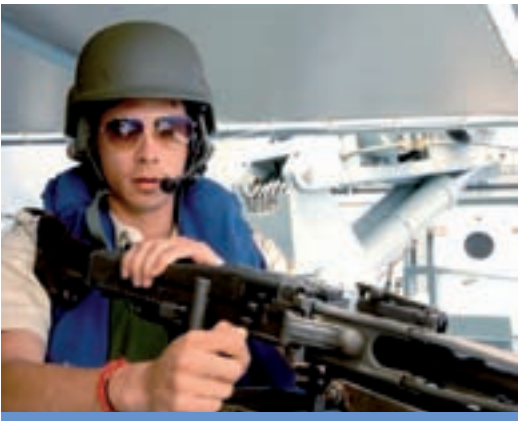

Maskingeværerne er tilrigget på dækket, og der bliver trænet klartskibsrulle – ekspeditionen lige nu er ikke kun fredelig sejlads i kendte og trygge farvande.

Heldigvis er det fire dage siden en hammerhaj blev observeret i farvandet...

Så er det hyggeligere at spotte hvaler og skildpadder. Specielt er synet af en skildpadde i høj kurs ombord og sætter både forskere og besætning i »Alert«. Når der lyder en skildpadderulle, styrter folk til gummibåden, fortæller Martin Sort Mikkelsen:

– Vi har været utroligt tæt på at fange en, men den smuttede lige før, vi kunne hale den ind!

SNART I GHANA

VÆDDEREN er fem dages sejlads fra destination Ghana på Afrikas vestkyst. Man forestiller sig et kulørt og fremmedartet scenarie i havnebyen Tema med krydrede dufte og lokalbefolkningen i farverige gevandter. Martin Sort Mikkelsen korrigerer den forestilling:

– Det er en moderne sjælsforladt containerterminal – som Århus havn.

Fremmedartet bliver det nu alligevel, for sammen med chefen for Forsvarsstaben, viceadmiral Tim Sloth Jørgensen, vil også den lokale høvding tage imod på kajen. Høvdingen vil også være blandt gæsterne til skibets reception senere samme aften.

Og uden for havneområdet vil det »rigtige« Afrika åbne sig for besætningen, der skal på ture og opleve markeder og gamle danske forter fra 1600-tallet. Et af dem døbte danskerne Christiansborg, men det er i dag omdøbt til Osu Castle og fungerer som regeringsbygning og præsidentpalads.

RUTINERET BESÆTNING

Søværnets besætning har det godt, fortæller Martin Sort Mikkelsen. Der er kommet rutine over arbejdet med at betjene forskernes forskellige redskaber – som i dag hvor vandprøver er hentet på 400 meters dybde og fiskelarver 540 meter nede:

– Det er os, der laver mange af de praktiske opgaver; styrer kran, håndterer trawl, hjælper til på dækket. Det kører bare, uden at der behøver at blive sagt en hel masse.

Det kølige overblik er også rettet mod eventuelle trusler fra pirater. Maskingeværerne er tilrigget på dækket, og der bliver trænet »klartskibsrulle«:

– Specielt de sidste dage inden vi når Tema, når vi nærmer os kysten, er vi opmærksomme. Ekspeditionen lige nu er ikke kun fredelig sejlads i kendte og trygge farvande – i de egne vi sejler i nu, skal vi være på vagt.

▲ **Foto: Henrik Bille-Hansen**
VÆDDEREN lå i dok i Stavanger i et døgn – som et kæmpemæssigt tørlagt havdyr – sukkende efter at komme tilbage til sit rette element. Og det kom den – og fører nu besætningen af sted i sin bug mod oplevelse og forskning jorden rundt.

▲ **Foto: Lars Krabbe**
Ankomst til Tórshavn. Et kort men intenst én-dags-besøg med pressemøde, »Åbent skib«, »Galathea-aften« i Nordens Hus, velkommen om bord til nye forskere – afsked med andre, indkøb og cafébesøg i byen. Pyha. Afgang kl 24.00.

▶ Glade børn i Nanortalik

▲ **Foto: Eigil Andreasen, orlogspræst på VÆDDEREN**
Landgang i Nuuk. Et fire dages ophold med sightseeing, museumsbesøg, »hvalspotting« på undersøgelsesskibet ADOLF JENSEN, »Galathea-aften« i Kulturhuset, hvor forskerne fortalte om deres projekter og fodboldkamp mod Nuuks brandmænd. Aften- og nattelivet i Grønlands største by med godt 13.000 indbyggere var også på programmet.

▼ **Foto: Lærke Morell**
Efter fire dage på Azorerne var VÆDDEREN på bølgerne igen med destination Ghana – 3.400 sømil forude.

Galathea 3-ekspeditionen:

Besætningen
skriver på nettet om livet om bord

Tekst: Ulrich Albrechtsen, marineoverkonstabel, forvaltningensdivisionen

18-08-2006 kl. 11:54 Færøerne er overstået for denne gang. Det gik som ventet. Absolut ingen velkomstkomité, men mon ikke også Torshavn har set rigeligt til inspektionsskibene og ikke mindst Vædderen, i den forgangne tid. Kun tågen, regnen, og den kolde olie-kaj, samt café Natur (Nedtur) vakte alligevel mange minder om uforglemmelige hændelser i Torshavn. Men byen er som den plejer. Hovedstaden på de forblæste øer.

Tekst: Matilde Hansen, marineoverkonstabel, operationsdivisionen

24-08-2006 kl. 17:19 Nu er det sket, verden er af lave.
Forleden dag åbnede jeg mit mail program som jeg plejer at gøre et par gange om dagen... og "blyp" - så var der f..... mail fra min MORMOR!!
Det er det vildeste jeg har oplevet længe. Min mormor er i 70'erne og jeg havde aldrig nogen sinde troet at det skulle overgå mig at få andet end fine håndskrevne breve fra hende.
Mormor - tusind tak, det er fantastisk! Og jeg skal nok skrive tilbage!

Tekst: Christian Klarskov Andersen, konstabel, forvaltningsdivisionen

01-09-2006 kl. 18:44 Vi sejler for øjeblikket på Grønlands vestkyst, hvor vi de seneste dage har nydt af det gode vejr. Stemningen ombord er steget endnu et par grader, da vi i dag sejler ind til byen Sisimiut. Det bliver dejligt at komme ind til byen, især fordi at Sisimiut har 250 års jubilæum som by og det bliver sikkert fejret med en stor fest.

Tekst: Barry Richards, marineoverkonstabel, våbendivisionen

05-09-2006 kl. 15:21 Endnu en lørdag er nu så småt ved at være omme! Jeg er godt slidt efter den sidste uge på dækket, der har tæret godt på kræfterne og flere gange stjålet min nattesøvn... men det har været fedt. En uge der har budt på det hele, en uge jeg på ingen måder kan sammenligne med nogen anden uge i forsvaret.

Tekst: Sigrid Hansen, premierløjtnant, operationsdivisionen

14-09-2006 kl. 21:02 Når Runi er gået på køjen, er vi kun to tilbage på broen; en rorgænger, for tiden Lasse, og jeg. De første to timer leger vi nærmest stilleleg, det er ikke meget, der bliver sagt. Jeg kommer måske med nogle kurskorrektioner, men det er så også det. Vi hører gerne musik, og Lasse har en svaghed for Johnny Madsen, hvilket jeg desværre ikke har, så når vi har hørt cola-cola sangen for tredie gang, mister jeg tålmodigheden og beder ham om at sætte noget bedre musik på. Det er ligesom startskuddet til en samtale. De to sidste timer af vagten snakker vi løs om alt mellem himmel og jord, helt bogstaveligt talt, så når Lasses afløser kommer klokken 0345, har vi fået gennemtalt hele verdenssituationen.
Min afløser kommer 0350, så er det pludselig mig, der er frisk, men operationsofficeren, som har 0400-0800-vagten, nu prøver at følge med i min talestrøm.

Uddrag fra www.galathea.nu/deltagere hvor flere besætningsmedlemmer »weblogger«, som det hedder – skriver en slags dagbog. Som læser af webloggen kan man skrive direkte tilbage med spørgsmål og kommentarer til det enkelte besætningsmedlem.

Tekst: Martin Teddy Nielsen, marineoverkonstabel, våbendivisionen

14-09-2006 kl. 22:20 Skibet er jo på ingen måde bygget som et forskningsskib, men at man har ombygget VÆDDEREN så man kan bruge det i forskningsmæssig sammenhæng, er jo i sig selv fantastisk.
Ombygningen fra at være Inspektionsskib til Ekspeditionsskib, har jo naturligvis sine begrænsninger, og nogle af dem har vi mødt undervejs. Men alligevel har vi formået at få tingene gennemført, og det skyldes så bestemt besætningens gå-på-mod. For alle har jo visdt hvad vi gik ind til, og ingen har forventet denne ekspedition uden lidt modgang, men de fleste har været beredte!

Tekst: Thomas Boel, marineoverkonstabel, forvaltningensdivisionen

16-09-2006 kl. 12:16 Ja så skal vi syd på, og selv om jeg godt kan lide Grønland og synes det er utroligt smuk natur, samt meget imødekommende mennesker der bor der, så bliver det osse hverdag, afsejling Nuuk mandag og efter lidt storm syd over Atlanten som nok ramte forskerne mere end stambesætning - flere at først nævnte gruppe led at det der hedder nautisk utilpashed, flere blev set hængende med hovedet ud over skibssiden akkompagneret med diverse lyde samt en god portion mave indhold, alt den gode mad der gik til spilde, nok om det. Glæden ved at vi skal syd over er stor på hele skibet, og i dag skiftede vi til kaki uniform, en dejlig uniform af god kvalitet samt luftig\behagelig.

Tekst: Henrik L. Møller, marineoverkonstabel, forvaltningsdivisionen

21-09-2006 kl. 13:43 I eftermiddags var Ulrich (min lukaf-makker) og jeg nede og sige farvel til Ponta Delgada som er en by man nemt kommer til at holde af når man har lært den lidt at kende. I starten virker den lidt stille, men der er et godt liv her. Det er typiske øboere på godt og ondt tror jeg. Det er på tide at komme op på dækket. Der er manøvrerulle om 35 minutter, og vi ankommer til Ghana den 3. oktober. Ulrich spiller "Devil in Disguise" med Elvis på sin computer. Måske prøver han at få os lidt op i gear inden afsejlingen. Noget tyder på det...

Tekst: Jess Trosberg, marineoverkonstabel, operationsdivisionen

23-09-2006 kl. 21:51 Radioen er blevet lukket ned, og jeg er overgået til at være flexgast. Det vil sige at jeg nu er sådan lidt rundt omkring på skibet. Jeg har været i officers messe, i kabyssen og på dækket og hjælpe til. I bund og grund kan man sige at min kollega og mig er blevet en form for altmuligmænd. Hvilket egentlig er lækkert nok, da det efter hånden var begyndt at være lidt småt med arbejdesopgaver der var på radioen.
Og det var også som om at jeg bare trængte til at det skulle ske noget andet. Så nu er jeg så lidt rundt over det hele på skibet.

DANEX 06: Rædselsskrig og brændende bygninger

Alt er kaos i havnebyen Hvims. Der er sårede overalt, og Beredskabsstyrelsen kæmper for at få sine mange køretøjer frem i den brandhærgede by.

Beredskabsstyrelsens indsatsleder Per Sandholdt laver en hurtig slagplan for, hvordan de paniske civile kan reddes ud af det brændende hus. Først må stigeholdet passere en gruppe ophidsede borgere.

Tekst: Martin P. Pedersen,
journalistpraktikant,
Søværnets Operative Kommando
Foto: Martin P.Pedersen

- Så hjælp os dog – vi dør heroppe! Råbet gjalder gennem den tykke sorte røg, der ligger som et tæppe over den lille havneby. Et hus i Hvims er hastigt ved at brænde ned, og på første sal i den raserede bygning hænger hostende og skrigene mennesker ud af vinduerne. Scenen er sat på Søværnets Havarikursus. Kurset råder over en ruinby med

Disaster Relief Operation (DRO)

STØTTE TIL ET KATASTROFERAMT OMRÅDE

Øvelsen blev gennemført mandag den 11. september i området omkring Jerup Strand og på Søværnets Havarikursus i Hvims, Nordjylland.

Udover engelske, tyske og danske flådeenheder deltog også Beredskabsstyrelsen Nordjylland, Hærens 5. Logistikbataljon, en lille gruppe politifolk samt 100 figuranter.

ØVELSENS FORMÅL

At demonstrere, at internationale og nationale militære styrker samt visse ikke-militære, danske organisationer kan samarbejde om at hjælpe et nødstedt civilt samfund i en humanitær operation.

skibe og bygninger, hvor danske, tyske og engelske enheder i fællesskab med Beredskabsstyrelsen Nordjylland øver hjælpeindsats efter en naturkatastrofe. En såkaldt Disaster Relief Operation (DRO).

Beredskabsstyrelsen blev i morges landsat fra støtteskibet HDMS ESBERN SNARE, nu er de i fuld gang med at begrænse katastrofen.

VREDE CIVILE

Orkanen Herkules har ødelagt området og åbnet for plyndringstogter og brandulykker, og byens gader er fyldt med hårdt sårede civile. En gruppe redningsfolk er på vej med en stige for at redde folk ud af den brændende bygning, men de omkring 100 figuranter gør deres for at stresse brandmændene. Derfor må de orange beredskabsfolk støttes af boarding-teams fra skibene.

Civilisterne er paniske. De hiver i redningsfolkene, og enkelte forsøger endda at stjæle de karakteristiske køretøjer med den blå trekant, så der er stort behov for de bevæbnede søfolk. Hundrede meter fra skolen standses stigeholdet af en gruppe oprørte civile. En af deres venner er hårdt såret, og de vil have hjælp. Slukningsarbejdet har dog prioritet:

– I er nødt til at vente lidt, I skal nok få hjælp bagefter, råber en af redningsfolkene, men de civile lytter ikke til fornuft, og bevæbnede besætningsmedlemmer fra HMS CORNWALL må træde til for at sprede den vrede folkemængde. Heldigvis ender det med, at stigen når frem, og de skrigende borgere bliver reddet.

ORANGE-BLÅ BLANDING

DRO-øvelsen er hovedsageligt en øvelse i koordination mellem de forskellige medvirkende enheder, og overalt i katastrofeområdet blandes de blå søværnsuniformer med orange dragter fra Beredskabsstyrelsen. Omkring hovedkvarteret på Jerup strand er både politi og hærstyrker i gang.

Soldater fra Hærens 5. logistikbataljon har opstillet og bemandet et felthospital, hvor sårede modtager lægehjælp, og på stranden står kriminalbetjente klar for at registrere de evakuerede.

– Det er selvfølgelig en trist opgave, men for at opretholde samfundet er det vigtigt, at vi holder styr på døde og sårede, og det er politiet eksperter i, forklarer kaptajnløjtnant Jan Skogøy, der leder hovedkvarteret på Jerup Strand. Meget af hans tid går med at snakke med officerer fra Beredskabsstyrelsen, da det er dem, der styrer begivenhederne på havarikurset.

SØVÆRNETS RØGDYKKERE IND I VARMEN

De bevæbnede boarding-teams er ikke de eneste besætningsmedlemmer i byen. Midt på eftermiddagen opstår der pludselig alvorlige brande på nogle af de skibe, som ligger i den fiktive havn, og da Søværnet råder over røgdykkerhold, bliver de sejlende brandmænd tilkaldt for at redde mennesker ud af skibene.

Danske røgdykkere trænger ind i det brændende skib, og englændere følger lige bagefter med brandslangerne. I lang tid ses kun sort røg der trænger ud gennem enhver sprække i det store skrog, men så åbnes en luge, og to brandmænd kommer til syne. De slæber en stenfyldt dukke imellem sig:

– Der røg lidt grus ud af hovedet på den ene, så han er vist færdig, men vi fik da reddet alle ud, siger marinekonstabel Martin V. Jensen med et smil, efter at han igen er kommet i sikkerhed på landjorden. Der er varmt inde i en ildebrand, og nu skal han have noget vand, inden han sammen med resten af holdet fortsætter til næste brændende skib.

Sidst på eftermiddagen er der ved at komme ro på situationen i den lille havneby. Rundt omkring slikker flammerne stadig op ad husmure og bilvrag, men størstedelen af de sårede er blevet transporteret ned til felthospitalet på stranden. Øvelsesdeltagerne kan dog ikke slappe af endnu. Først ved daggry evakueres de sidste figuranter ud til krigsskibene, der venter ud for Jerup Strand. Derefter sejles de til Flådestation Frederikshavn, hvor øvelsen slutter.

DANEX 06

Danske farvande og kyster var i september måned udsat for både søslag, en naturkatastrofe og en større evakueringsoperation, da den årlige DANEX-øvelse løb af stablen fra den 1. til den 14. september.

Udover de danske enheder deltog også tyske, polske, hollandske, engelske, canadiske og amerikanske skibe i øvelsen, der var ledet af Søværnets Taktiske Stab.

Inden DANEX 06 for alvor blev skudt i gang, besøgte de deltagende enheder havnene i Aalborg, Århus og Odense. De to jyske byer lagde kajplads til de udenlandske NATO-enheder, mens de danske skibe lagde ud med et weekendophold i Odense. Her deltog de i festivalen »For sejl i 1000 år«, og fynboerne fik mulighed for at se et udpluk af skibene i det danske Søværn.

Et af øvelsens højdepunkter var katastrofeøvelsen ved Jerup Strand i Nordjylland.

Flere gode historier fra DANEX 06, samt fakta om øvelsen kan findes på øvelsens hjemmeside:

http://forsvaret.dk/DANEX06/

Besætningsmedlemmer fra et af Søværnets skibe forsøger at forklare en vred og bange figurant, at hjælpen er på vej.

Gode dage på HDMS THETIS

Det var med sommerfugle i maven, jeg gik ombord på HDMS THETIS i Rønne havn lørdag 26. august. Det var første gang, jeg skulle bestride en krigsfunktion i Søværnet, og det var første gang, jeg skulle arbejde ombord i et skib.

TEKST: MICHAEL CHRISTIANSEN,
STAFF PUBLIC AFFAIRS OFFICER DANISH TASK GROUP (SPAO DATG) UNDER BALTIC BRIDGE II OG DANEX 06
FOTO: MICHAEL CHRISTIANSEN

Fredag 1. september overtog flotilleadmiral Palle Cortes kommandoen for DATG. Kommandooverdragelsen blev foretaget af chefen for Søværnet, kontreadmiral Nils Wang, mens danske deltagere i DANEX 06 var på havnebesøg i Odense.

Under en havariøvelse på THETIS kom mandskab fra HMS CORNWALL til undsætning med personel og materiel. Trods høje bølger blev hjælpen overført med gummibåd.

Jeg er journalist ved NORDJYSKE Medier med fast base i Fjerritslev-redaktionen. Militært er jeg major af reserven i hæren og designeret som næstkommanderende for pressecenteret ved Hærens Operative Kommando. En designering jeg har haft i knap et år efter næsten 20 år som hærens forbindelsesofficer til flyvevåbnets operative Air Operation Co-ordination Cell. Først ved NATO-hovedkvarteret LANDJUT i Rendsburg, Tyskland og de seneste fem år ved Multi National Corps Northeast i Stettin, Polen.

Jeg må sige, at øvelserne BALTIC BRIDGE II og DANEX 06 har været en stor og positiv oplevelse for mig. Fagligt som Staff Public Affairs Officer har der været nok at tage fat på. Samarbejdet i staben for Danish Task Group har fungeret perfekt og har givet mig store daglige udfordringer og lige så store oplevelser.

PRESSEN INVITERET MED

Min opgave har primært været at holde DANEX 06's pressecenter i land opdateret med artikler og billeder til brug for hjemmesiden. I forbindelse med

DRO-øvelseselementet (Disaster Relief Operation) mandag 11. september havde jeg ansvaret for Media OPS. Det vil sige håndtering af pressen. Jeg havde inviteret medierne til øvelsen, tog imod dem, briefede dem på stranden og gav dem mulighed for at lave reportager fra øvelsen.

POSITIV ÅND PÅ THETIS

Livet ombord på THETIS har også været en god oplevelse. Jeg har nydt friheden til at kunne bevæge mig rundt på skibet. Jeg har overalt mødt enorm venlighed og imødekommenhed, når jeg har spurgt om ting og forhold, der er kendt af alle med livet til søs som levebrød – men som var helt nye og ukendte for mig. Jeg føler, at den positive ånd, jeg er blevet mødt med, er kommet fra hjertet hos alle fra skibschef til yngste mand ombord.

TO UNIFORMER MØDES

At møde i en plettet grøn uniform for at gøre tjeneste sammen med Søværnets personel har på flere måder været som at komme ind i en ny og anderledes kultur med sit helt eget sprog. Alligevel har det ikke været svært at falde ind i omgivelserne, selv om nogle udtryk nok skulle forklares en gang eller to, inden sproget var til at forstå.

FORSKELLIGE FORKORTELSER

Både Hæren, Flyvevåbnet og Søværnet bruger i stor udstrækning forkortelser. Men de dækker ikke over det samme i de tre værn. Nå jeg som hærofficer gennem mange år har arbejdet meget tæt sammen med Flyvevåbnet i en international stab, så er forkortelserne, vi bruger, blevet en del af sproget. Da jeg mønstrede til staben for DATG ventede der mig både en udfordring i at lære Søværnets operative indsættelse og de mange nye forkortelser. Men efter få dage gik det bedre. Inden jeg igen gik i land for at passe mit civile arbejde, kunne jeg læse mappen med ind- og udgående signaler uden større problemer.

MINDER MED HJEM

Knap tre uger til søs er nu til ende. Ud over at have udfyldt en plads i staben hos DATG har det været en periode med dejlige oplevelser. En tid, jeg sandsynligvis aldrig vil glemme, og som jeg vil kunne kigge tilbage på sammen med mine to børnebørn, når billederne kommer frem på skærmen.

"Dengang farfar var ude at sejle". Jo, minder har jeg med i land.

Det svenske fartøj MALMÖ fik under øvelsen BALTIC BRIDGE II leveret brændstof fra THETIS i farvandet ved Bornholm.

Danish Task Group ledet af fungerende chef, kommandørkaptajn Gustav Lang, mønstrede søndag 27. august ombord på THETIS.

Kommandoskifte i Søværnets Taktiske Stab

Flotilleadmiral Palle Cortes er tiltrådt som ny chef for Søværnets Taktiske Stab (STS). Han afløser flotilleadmiral Lars Rosendahl Christophersen.

Palle Cortes, der også tidligere har været chef for STS, udtrykte i sin tiltrædelsestale, at han agter at lede STS ud fra tre grundværdier: Professionalisme, fleksibilitet og sikkerhed.

Tekst: Klaus Randrup, presseofficer, Søværnets Operative Kommando
Foto: Guy Toremans

Fredag den 1. september var der kommandoskifte på kajen i Odense. Søværnets personel trodsede regnen og var stillet op til parade foran miljøskibet GUNNAR THORSON og kommandoskibet THETIS. To enheder, der hver på sin måde repræsenterer Søværnets to opgavesøjler.

Palle Cortes, der også tidligere har været chef for STS, udtrykte i sin tiltrædelsestale, at han agter at lede STS ud fra tre grundværdier: Professionalisme, fleksibilitet og sikkerhed.

– Professionalisme er grundlaget for alt, hvad vi gør, udtalte flotilleadmiralen og fortsatte med at slå fast:

– Mine mange år i internationalt regi har overbevist mig om, at vi i den danske flåde grundlæggende ikke har noget at skamme os over på dette område, men det betyder ikke, at vi ikke kan blive endnu bedre.

– Vi skal kunne alt fra humanitære opgaver til egentlig krig, og vi skal kunne skifte fra det ene til det andet med øjebliks varsel. Ja, sommetider vil vi skulle kunne løse begge dele på samme tid, forsatte Cortes.

Flotilleadmiralen understregede fleksibiliteten, der er nødvendig i en konstant foranderlig verden.

– ... sidst, men ikke mindst, skal vi løse vores opgaver på en sikker og forsvarlig måde, udtalte flotilleadmiralen og fremhævede, at selvom live operationer betyder, at man må afbalancere sikkerheden med gennemførslen af operationerne, er minimering af risikoen af afgørende betydning.

Ifølge Chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral Nils Wang, der ligeledes deltog i ceremonien, er forudsætningerne for at bringe STS et skridt videre ved at være opfyldt. Kontreadmiralen lagde vægt på de nye støtteskibe, ABSALON og ESBERN SNARE, der vil kunne fungere som meget velegnede kommandoplatforme i en nær fremtid. Ligeledes nævnte Wang den stigende politiske forståelse for og vilje til at anvende enheder i internationale operationer, der naturligvis er forudsætningen for eventuel brug af STS i internationalt regi.

Chefen for Søværnets Operative Kommando sluttede med følgende velkomsthilsen til den nye chef for Søværnets Taktiske Stab:

– Jeg glæder mig til at samarbejde med dig igen, og det er mit inderlige ønske, at vi sammen – fra hver vores chefstol – kommer til at opleve STS i den rolle som staben i sin tid blev oprettet til, nemlig som Task Group – stab i en international operation.

Udsendt til Bagdad
– og godt hjem igen

Orlogskaptajn Torben Kjærulff var fra december til juni i Bagdad. Her fik han oplevelsen af at kunne hjælpe et folk med at opbygge en demokratisk nation. Et arbejde, der foregår kun et stenkast fra kamphandlinger.

Tekst: Martin P. Pedersen, journalistpraktikant, Søværnets Operatvie Kommando
Foto: (Privat)

Lyden af eksplosioner fra terrorangreb udført af fast besluttede oprørere brager igennem byens gader. Raketter og granater flyver dagligt ind over byen og rammer deres tilfældige mål. Med døden til følge. Sådan er livet i Iraks hovedstad Bagdad, og for orlogskaptajn Torben Kjærulff var det hverdag i næsten seks måneder.

Fra december 2005 til juni 2006 var han udsendt som en del af Danmarks bidrag til Nato Training Mission Irak (NTM-I) i Bagdads internationale zone. Kun adskilt fra de vedholdende kampe af T-formede betonelementer og floden Tigris.

Tilbage på kontoret i Søværnets Operative Kommando kan han bevæge sig mere sikkert, men det har været et møde med en anderledes kultur. Et møde med soldater fra andre nationer, som arbejder anderledes end herhjemme, og ikke mindst har det været seks måneder i et støvet land tusinder af kilometer væk fra familien i lille Danmark.

– Det var en kæmpe omvæltning at komme til Bagdad. Den lufthavn, vi landede i, består af en masse store telte, og det ligner slet ikke noget, man er vant til. Førstehåndsindtrykket er, at det er et meget støvet land, og nogle gange gør sandstorme luften helt gul af støv, fortæller Torben Kjærulff.

En af de ting, der adskiller Irak fra et liv i det kolde nord er temperaturerne. Det var vinter, da Torben Kjærulff ankom, hvilket dernede svarer til dansk forår. Men han nåede også at opleve rigtig varme dage:

– Da vi tog hjem i juni, havde skyggetermometret været på 54 grader. Det tror man jo slet ikke kan lade sig gøre, men heldigvis er der tørt som sand i Sahara dernede. Med den luftfugtighed vi har i Danmark, ville det være umuligt at leve i så meget varme.

BLANDEDE INDTRYK

Fjernsynets nyhedsudsendelser, giver et billede af, hvordan der ser ud i Irak. Men det første møde med Bagdad kom alligevel som en overraskelse for den danske orlogskaptajn:

– Jeg havde et billede af, at jeg skulle ned til lerklinede hytter, men min første oplevelse var, at Bagdad var helt forskellig fra det.

Det er moderne beton. Tre- og firesporede motorveje igennem centrum på kryds og tværs. Især den internationale zone, der ligger i området ved Saddam Husseins palads, ligner næsten vestlig standard. Billedet af middelalder er dog ikke helt forkert. Nogle få kilometer uden for Bagdad er man virkelig i 1500-tallet. Der lever den befolkning, som var undertrykt under Saddam, og de bor faktisk i små hytter blandt bilvrag og affald, fortæller han.

Han oplevede kun sjældent at komme uden for den internationale zone. På grund af de farer, der lurer i det krigshærgede land, bevæger man sig kun ud

Orlogskaptajn Torben Kjærulff modtager NATO-medaljen for tjeneste i Irak af chefen for NTM-I generalløjtnant Martin E. Dempsey fra den amerikanske hær.

NMT-I

Nato Training Mission–Irak gennemfører uddannelse af irakiske officerer og yder teknisk assistance til de irakiske sikkerhedsstyrker.

NATO´s assistance skal medvirke til, at Irak udvikler en effektiv, demokratisk ledet og holdbar sikkerhedssektor.

af de sikre områder, hvis man har opgaver, der kræver det.

GODT DANSK SAMMENHOLD

Arbejdet i NTM-I planlægningssektionen foregår i tæt samarbejde mellem soldater fra mange forskellige nationer. Der er udstationeret i alt 21 danskere ved NTM-I, og ti af dem i Bagdads internationale zone.

Rotationen foregår forskudt, så der altid er fem nye og fem gamle i danskergruppen. På den måde kan de fem nyankomne trække på de fem andres erfaringer, og ifølge Torben Kjærulff var der et godt sammenhold i danskergruppen. De holdt ugentlige møder, hvor de kunne følge hinandens arbejde og tale om deres forskellige oplevelser. En stor del af fritiden blev også brugt på dansk hygge og sociale arrangementer.

– Især da temperaturen steg og blev sommeragtig i marts måned, skete der en del. Man kunne sidde ude og dyrke fællesskabet, og vi nød især godt af det amerikanske velfærdssystem. De er rigtigt gode til at arrangere koncerter, sportsarrangementer og sådan nogle ting, fortæller Torben Kjærulff.

Situationen i Irak er stadig ikke optimal, men NATO arbejder hårdt for at skabe forudsætningerne for et irakisk militær, der kan støtte en demokratisk udvikling.

– De vil selvfølgelig ikke have presset en model ned over hovedet, men de er meget villige til at indgå i en dialog om, hvordan vi gør i vesten, og hvad af det, de kan bruge, forklarer han.

Der er dog store forskelle mellem vestlig og irakisk kultur, og selvom Torben Kjærulff mener, at vi kan lære meget af hinanden, er der nogle problemer, der skal løses:

– Irakerne er vokset op med et helt anderledes menneskesyn end i Danmark. På officersskolen i Al Rustamiyah har man for eksempel været nødt til at give eleverne numre i stedet for navne, fordi familieforhold tit betyder mere end evner, fortæller Torben Kjærulff.

RAKETTER ER HVERDAG

De udsendte i Bagdad bor inden for områder med store sikkerhedsforanstaltninger, hvor risikoen for at blive angrebet med bilbomber eller selvmordsbomber er minimal. Det gør dog ikke opholdet i byen ufarligt. Indtil videre er der ikke kommet selvmordsbombere ind i den internationale zone, men det er svært at beskytte sig mod flyvende trusler, og siden missionens start har udsendte soldater levet med ugentlige angreb med morterer og raketter mod de områder, hvor de bor og arbejder:

– På et tidspunkt i slutningen af min udsendelse hørte vi to "et eller andet" flyve over lejren. Ret kort tid efter fandt jeg ud af, at det var to raketter. Den ene var gået lige igennem en beboelsescontainer kun 75 meter fra den, jeg boede i, fortæller Torben Kjærulff.

Den eksploderede heldigvis ikke, og selvom eksemplet ikke er enestående, var Torben Kjærulff ikke bange under sin udsendelse. Det tilskriver han både den militære træning, der giver gode forudsætninger for at arbejde under pres, men også almindelig sandsynlighedsregning.

– Zonen dækker 3x4 kilometer, så det er en relativt stor by. Som jeg også fortalte familien derhjemme, så fylder jeg ikke ret meget, og risikoen for, at jeg skulle blive ramt, er ikke meget større end risikoen ved at køre fra Skanderborg til SOK i Århus, siger han.

Selvom Torben Kjærulff på intet tidspunkt direkte frygtede for sit liv, var det en stor lettelse, da flyet på vej hjem mellemlandede i Kuwait:

– Jo tættere, man kommer på hjemsendelsen, jo mere ærgerligt ville det jo være at komme til skade. Hjemve og bekymringer bliver forstærket i den sidste periode. Der er jo, trods alt, en lille risiko for at få raketter og granater i hovedet, og de sidste dage bliver man lidt mere opmærksom på de brag, man hører.

Da flyet stod på landingsbanen i Kuwait, var stemningen i kabinen på højdepunktet, og Torben Kjærulff husker den første tanke, der gik gennem hovedet på ham: Nu kan de ikke få mig.

– Jeg var virkelig i godt humør.

Der er god stemning i den lille danskergruppe. De fem soldater venter på at kunne stige ombord i flyet, der skal bringe dem hjem. Fra venstre mod højre: oversergent Carsten Nymark, seniorsergent Johnny Jaque, orlogskaptajn Torben Kjærulff, major Jan Bjørn og obersløjtnant Lars Baier.

Udsendelse
– familien skal med

Når en soldat sendes ud i international tjeneste, involverer det familien. Det mærkede orlogskaptajn Torben Kjærulff, da hans kone blev sygemeldt med en depression under hans udsendelse.

Tekst: Martin P. Pedersen,
journalistpraktikant, Søværnets
Operatvie Kommando

Orlogskaptajn Torben Kjærulff havde været i Bagdad i godt en måned, da hans kone Charlotte blev sygemeldt med en depression. Da han rejste, var han klar over, at hun ikke havde det godt. Sygdommen havde flere årsager, men han er ikke i tvivl om, at udsendelsen spillede en stor rolle.

Forsvaret har forskellige tiltag, der skal sikre, at familiemedlemmer ikke står alene i disse situationer, men når en lille gruppe udsendes, kender soldaterne sjældent hinanden i forvejen. Det stiller større krav til, at man selv gør en indsats for at opbygge et netværk.

Torben Kjærulff var udsendt sammen med fire andre, og han mener ikke, at systemet er særligt anvendeligt, når små enheder udsendes. Før afrejsen blev soldaterne med deres familier inviteret til Vordingborg kaserne til et stykke smørrebrød og en snak om at skulle være adskilt i et halvt år. Men hele gruppen fravalgte tilbudet.

– Når et kompagni sendes ud, så kender folk hinanden i forvejen. Vi kom fra alle mulige niveauer og alle mulige steder geografisk, så vi havde ikke et fællesskab, der gjorde, at vi kunne opnå en hustru »bonding«, siger Torben Kjærulff. I dag fortryder han, at han og konen i fællesskab ikke gjorde mere for at opbygge et netværk til andre i samme situation.

NÅR POLITIKERNE KALDER

Selvom det har været hårdt at være væk fra hjemmet, fortryder Torben Kjærulff ikke, at han tog af sted for at løse sin opgave:

– Det ligger langt fra mig at forlade min familie, især for at tage et sted hen, hvor jeg rent faktisk kan blive slået ihjel. Men som soldat må jeg tage af sted, når politikerne kalder. Vores job kan have nogle ultimative konsekvenser, det må man være klar over, forklarer orlogskaptajnen.

På trods af Charlottes sygdom gennemførte Torben Kjærulff sin udsendelse. Der var dog gode muligheder for at ringe og skrive hjem, og under en tjenesterejse til NATO-kommandoen i Mons, Belgien, fik han besøg af sin kone:

– Der blev jeg sikker på, at hun på trods af sin sygdom og på trods af mit måske firkantede ønske om at gøre min pligt, var i stand til at klare sig igennem, fortæller Torben Kjærulff.

Efter et behandlingsforløb er Charlotte nu igen i arbejde, og familien er kommet helskindet igennem oplevelsen.

KÆRLIG FAMILIE

Torben Kjærulff håber ikke, at han skal af sted igen. Nu har Charlotte og parrets to børn førsteprioritet.

– Jeg er blevet spurgt, om jeg er ved at lære at bo hjemme igen, og det hjælper på det. Vi var i forvejen en meget kærlig familie. Det er vi stadig, og det er der også brug for, når man kommer tilbage. Eftervéerne har ikke været voldsomme, men de er der, og det er vigtigt, at man snakker sammen om dem. Under udsendelsen til Bagdad var familielivet sat på stand by. Nu er det heldigvis hverdag igen.

Fra venstre: Dansk løjtnant på udvekslingsbesøg i Brasilien – som den første dansker nogensinde. Fra venstre: Spah fra Sydafrika, Gracelene fra den brasilianske handelsflåde, Maise fra Danmark og til sidst Elisabeth fra Irland. Der var fire piger ombord og alle som udvekslingskadetter. Billedet er taget umiddelbart inden ankomst til Panama City den 4. august 2006.

Første danske kadet besøger »NE BRASIL« U 27

Tekst: Maise. K. Andersen, løjtnant
Foto: (privat)

Som nyudnævnt løjtnant fra Søværnets Officersskole fik undertegnede mulighed for at komme på udvekslingsbesøg i den brasilianske flåde i sommerferien 2006 – som den første danske deltager nogensinde.

Den 1. juli gik rejsen mod Buenos Aires i Argentina for at påmønstre skoleskibet BRASIL til en måneds sejlads i farvandene omkring Sydamerika, med hjemrejse fra Panama City i Panama til planmæssig skolestart hjemme i Danmark mandag den 7. august 2006.

For mig har det været en utrolig spændende og lærerig udveksling både personligt og uddannelsesmæssigt, og jeg vil anbefale andre kadetter at tage denne chance, hvis den byder sig i fremtiden.

Det danske besøg kom i stand i anledning af skoleskibet BRASILs jubilæumstur – rejse nummer 20. Som et led i skibets opgaver inviteres hvert år et antal udenlandske kadetter/officerer til at følge livet ombord. I løbet af dette års togt vil der være 25 kadetter ombord fra så forskellige lande som Indien, Irland, Paraguay, USA.

De udenlandske kadetter indgår i skibets daglige rutiner, så godt som sproget og visse klassifikationer tillader det. Sproget i den brasilianske flåde er portugisisk, og kun få i besætningen er trygge ved at tale engelsk. Derfor får hver udenlandsk kadet en kontaktperson, der kan oversætte vigtige ordrer og lignende til engelsk samt hjælpe med praktiske ting ombord.

NATIONALITETER OG FORSKELLIGHEDER MØDES

Hver af de udenlandske kadetter holder et foredrag, der handler om deres

land og dets flådestyrker, og i grupper præsenterer de brasilianske kadetter den kommende havneby og landet bag. Disse præsentationer og den daglige omgang med andre nationaliteter giver grobund for samtaler, der handler om alt lige fra sammenligninger af madkultur, infrastruktur, sædvaner og til sprogbrug. Alle forskelle og ensartetheder bliver afdækket med megen interesse og i visse tilfælde undren. Specielt klimaet er til stor diskussion på den første del af turen syd om Kap Horn i vinterperioden, da de brasilianske kadetter aldrig har oplevet temperaturer under 15˚C. Hvad der optager de udenlandske kadetter mest er serveringen af ris og bønner to gange dagligt (brasiliansk skik), samt de godt 8-10 mand der kontinuerligt opretholder vagten på den forholdsvis lille bro.

Havneopholdene giver alle mulighed for at opleve nye lande og kulturer samt puste ud og komme lidt væk fra skibets vante rutiner f.eks. ved at stå på ski i Chiles bjerge, snorkle ud for Ecuadors kyst eller blot tage et kig på byens natteliv og sove længe næste dag.

Hvert år gennemfører skoleskibet BRASIL og dets 238 mand store besætning et seks måneders uddannelsestogt for godt 160 kadetter. Her ligger skibet i Chile på en flådestation i Valparaiso.

DET BRASILIANSKE UDDANNELSESTOGT

Hvert år gennemfører BRASIL og dets 238 mand store besætning et seks måneders uddannelsestogt for godt 160 kadetter. Siden 1987 har dette 130 meter lange og 3.729 tons tunge skib været platform for den sidste del af de brasilianske kadetters uddannelse inden udnævnelsen til løjtnanter. Kadetterne ombord er uddannet under en af de tre linier i den brasilianske flådes uddannelsessystem; landbaserede styrker, administration eller sejlende styrker. Hvor sidstnævnte inddeles i elektronik, våbensystemer og en såkaldt dual purpose (bro- og maskinofficersuddannelse). Denne del af det samlede kadetkorps uddannelse fokuserer på praktiske øvelser og erfaring via opgaver som bro- og maskinvagter, taktisk sejlads og radioprocedurer i skibets navigationssimulator samt øvelser i maskinrumssimulatoren. Desuden prøver kadetterne, hvordan det er at indgå i et skibs besætning under et længere togt i udenlandske farvande, og for manges vedkommende er det første gang, de er væk fra familie og venner i længere tid. Kadetterne har normalt daglige sejladser fra kl. 8.00 til 16.00 med øvelser af maksimalt en uges varighed.

BESØGTE DANMARK I SEPTEMBER

På dette års uddannelsestogt tager skibet fra Brasilien, syd om Kap Horn og op langs Sydamerikas vestkyst. Når passagen af Ækvator er fejret med maner – en dåbsceremoni udført af Hr. og Fru Neptun med efterfølgende barbecue – fortsætter turen gennem Panama Kanalen og til USA. Atlanten krydses til Irland og for 13. gang i dette skibs tid som skoleskib besøges Danmark. Turen slutter med en runde i middelhavet inden skibet returnerer til Brasilien i december måned. I alt 17 udenlandske havneophold, heriblandt København fra den 12. til den 15. september 2006. Skoleskibet forventes tilbage i Rio de Janeiro i starten af december 2006.

De udenlandske kadetter holder et foredrag, der handler om deres land og dets flådestyrker. Flagene (Brasilien og Danmark) og med Sydamerika i baggrunden, er fra Maise Andersens præsentation.

Sundhed for alle

Forsvaret har et godt tilbud til dig. Det består af lige dele helbredsundersøgelse, vaccination, fysisk uddannelse og træning (FUT). Det vil i daglig tale blive kaldt SUNDHEDSTRIADEN.

Tekst: Torben Kjærulff, orlogskaptajn, Søværnets Operative Kommando
Foto: Arkiv

Formålet er dels at øge operationssikkerheden og dels den personlige sikkerhed. Derudover er det vigtigt, at så mange som muligt er i stand til at løse de pålagte opgaver såvel hjemme som ude, så byrden fordeles jævnt mellem alle ansatte. Der udestår stadig en del arbejde med at konkretisere de forskellige tiltag. Det forventes dog, at helbredsundersøgelserne iværksættes – for prioriteret personel – ultimo dette år.

GÆLDER ALLE MILITÆRE ANSATTE

Forsvaret har gennem mange år gennemført helbredsundersøgelser i forbindelse med bl.a. ansættelse, udsendelse til internationale missioner og for Søværnets vedkommende i forbindelse med udstedelse af »Blåt Bevis«. Det nye er, at nu skal alt militært ansat personel – og en del civile – gennem en helbredsundersøgelse hvert andet år. Dog skal tandlægeundersøgelsen gennemføres hvert år. Det vil gavne både Forsvaret og den enkelte. Helbredsundersøgelser er i civile virksomheder et personalegode; det får vi nu også glæde af.
Indholdet af helbredsundersøgelsen er fastlagt, men kravene er endnu ikke endeligt defineret. Det er dog forventningen, at undersøgelsen vil ligge tæt op af kravene til »Blåt Bevis«.

GRUNDVACCINATION AF PERSONEL

For at minimere forberedelsestiden ved udsendelser, har man valgt at indføre grundvaccination af personellet, og grundpakken omfatter Di-Te (Difteri og Stivkrampe) og Twinrix (Leverbetændelse af type A & B). Denne pakke er valgt, fordi vaccinerne indgår i alle hidtil kendte vaccinationsregimer, og Twinrix er den vaccine, som har længst anslagstid. Samtidig er der lang dækningstid, og bivirkningerne er ret beskedne. Dette »tilbud« kan jo også spare udgifterne i forbindelse med private rejser.

FYSISK TRÆNING

Kravene til den fysiske træningstilstandsprøve (Basiskrav) vil indledningsvis ikke blive ændret. Kravene skal – som i dag – honoreres en til to gange om året. Imellem disse prøver skal man selvfølgelig holde sin form ved lige eller forbedre denne.

FIRE SLAGS EGNETHED

Hvad skal det så alt sammen bruges til? Resultaterne af prøverne vil munde ud i en af fire egnethedsvedtegninger. EGNET, DELVIS EGNET, MIDLERTIDIGT UEGNET ELLER VARIGT UEGNET.

- EGNET og VARIGT UEGNET taler for sig selv.
- DELVIS EGNET betyder, at man kan udsendes til missionsområder, hvor trusselsvurderingen er lav eller fx sejle i indre danske farvande.
- MIDLERTIDIG UEGNET betyder, at man har en lidelse, der forventes at være forbigående.

ALLE SKAL LEVE OP TIL KRAVENE – PÅ SIGT

Formålet med SUNDHEDSTRIADEN er ikke at finde de uegnede og smide dem over bord. Opgaven er at identificere problemområder og gøre noget ved det. Vi vil helst beholde alle ansatte og i fællesskab gøre dem/os bedre til at løse de stillede opgaver. Det er dog også hensigten, at alle i fremtiden skal kunne honorere kravene. Hvis den fysiske formåen – og motivationen til at gøre noget ved det – »halter", vil der ud fra en individuel vurdering blive gjort en del for at få vedkommende ind på rette spor.

BEDRE RAMMER FOR TRÆNING I SOK

Søværnets Idrætsmaterieludvalg har til opgave at rådgive om indkøb af idrætsmateriel samt rådgive om etablering, udvikling og placering af idrætsmateriel i lokaler, hvor idræt foregår.

Udvalget har været rundt på flere tjenestesteder og vejledt i forbindelse med indretning af FUT-faciliteter og indkøb af udstyr.

SOK vil arbejde aktivt for at forbedre de fysiske rammer for FUT, så de understøtter træningen til træningstilstandsprøven og den frivillige idræt i Søværnet.

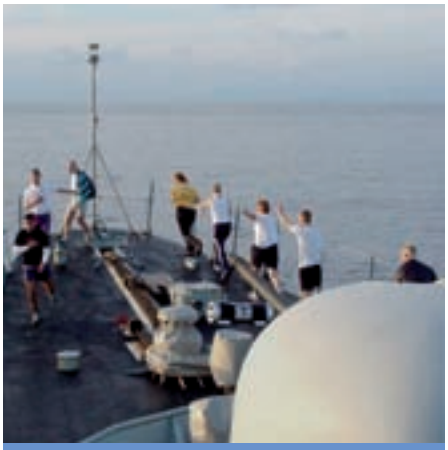

Det nye er, at nu skal alt militært ansat personel – og en del civile – gennem en helbredsundersøgelse hvert andet år.

Officerer skifter værn

Fredag den 2. juni 2006 færdiggjorde seks tidligere premierløjtnanter(PL) fra Flyvevåbnet deres uddannelse til tekniske officerer i Søværnet.

Tekst: Bjarne Bech-Larsen, kaptajnløjtnant

Officerer fik muligheden for at skifte værn da det i forbindelse med Forsvarsforlig 2005-2009 besluttedes at nedlægge Jord-til-luft missilsystemet DEHAWK.

De seks PL'ere har gennemgået en krævende teknisk uddannelse, der blandt andet har budt på værkstedskursus med praktiske moduler i at svejse, dreje, fræse samt adskillelse og samling af motorer. Senere i forløbet blev der studeret fag som bl.a. el-teknik, fremdrivning, køleteknik, termodynamik samt elektronik. Således har de seks PL'ere den samme tekniske uddannelse som deres øvrige tekniske officerskolleger i Søværnet.

Undervejs i uddannelsen har de unge officerer også oplevet sejlads med Søværnets skibe, hvilket blandt andet indbefattede sejlads med Søværnets nye fleksible støtteskib ABSALON. Dette foregik i Caribien og langs USA's østkyst og den tur var en afprøvning af ABSALONs sødygtighed på de store oceaner. Det betød bl.a. en oplevelse af efterdønningerne af orkanen "Katrina", hvilket naturligvis var en udfordring for de uprøvede kommende sømænd.

Officererne er overgået til sejlende tjeneste på forskellige af Søværnets enheder.

Fra venstre: premierløjtnanterne Jesper Dyreholt, Jacob Lauridsen, Lars Højgaard Eiming, kommandør Francis Zachariae, premierløjtnanterne Rene Sejer Jensen, Jacob Olsen, Morten Rønde.

Norsk/dansk julekoncert i Holmens Kirke

Tirsdag 5. december kl. 18³⁰ · Gratis adgang

Medvirkende:

- Holmens provst, Ejgil Bank Olesen
- Norsk operasangerinde ved Det Kgl. Teater Randi Stene
- Den norsk/danske Violinkvartet Qvamme
- 1. og 2. violinist ved Odense Symfoniorkester og deres døtre på 13 og 15 år
- Holmens Kirkes organist, Jakob Lorentzen
- Norges ambassadør, Ole Peter Kolby

Farvel til Kabelminelæggeren LOSSEN

Overdragelsesdokumentet for LOSSEN skrives under af Hannes Vask som repræsentant fra Estlands Maritime Søfartsskole, der er underlagt Estlands Undervisningsministerium, og Peter Mols fra SMK.

LOSSEN messe hvor den dansk/estiske værftsbesætning ses.

Tekst: Peter Mols, orlogskaptajn, Søværnets Materiel Kommando (SMK)
Foto: Søværnets Materiel Kommando

Kabelminelæggeren LOSSEN er blevet solgt til Estland. Fredag den 15. september 2006 skrev køber under på overdragelsespapirerne, og ejerskabet blev således skiftet og LOSSEN udgik af Flådens Tal. Begivenheden fandt sted ved kaj på Søby Værft, Ærø.

LOSSEN strøg kommando november 2004 som en konsekvens af seneste forsvarsforlig og har siden været henlagt på Flådestation Frederikshavn. Med assistance af slæberen AVRAK blev den i starten af august 2006 slæbt til Søby for at gennemgå en udvidet periodisk dokning(PD). Alt gik her efter planen, og selv om et PD normalt kun vedrører skroget under vandlinien, tanke mm., så lykkedes det også for det dansk/estiske tilsyn i samarbejde med værftet, at få liv i alt maskineriet ombord.

Salget af LOSSEN er modsat LINDORMEN gennemført uden træning af den kommende besætning, og derfor blev der ikke gennemført en sejlende forskole. Dette var efter købers ønske. Det betød omvendt at køber måtte slæbe LOSSEN hjem til Tallinn, hvor det nu er planen at gennemføre en forskole med ex LINDORMEN, nu TASUJA's besætning.

Selve afsejlingen fra Søby blev noget forsinket grundet en kraftig vind på tværs af havnehullet, hvilket bekymrede slæberen. Søby havn hører da heller ikke til de største havne i landet. Men søndag den 17. september lykkedes det, og ex. LOSSEN forlod dansk havn kl. 07.10. Forude ventede fire dage på slæb.

Søværnet ønsker god vind fremover under estisk flag.

Patruljefartøjet SVÆRDFISKEN skrottet

En syv tons tung næbsaks »klipper« SVÆRDFISKEN i stykker.

Tekst: Peter Mols, orlogskaptajn, Søværnets Materiel Kommando (SMK)
Foto: Søværnets Materiel Kommando og Assens Værft

Så fik SVÆRDFISKEN sit endeligt. Enheden der siden medio 2003 har været oplagt på Flådestation Korsør, som et resultat af strukturtilpasningen i slutningen af forrige forsvarsforlig, er den 2. august 2006 overdraget til firmaet H.J. Hansen Nedbrydning og Genanvendelsesindustri i Odense for skrotning. Samme dato udgik SVÆRDFISKEN af flådens tal.

MILJØ OG GENANVENDELSE – NÆBSAKS PÅ SYV TONS

Selve skrotningen blev udført på Assens skibsværft. Ved skrotningen blev der lagt vægt på en miljømæssig forsvarlig skrotning, der bl.a. omfattede en nyttiggørelse af kompositmaterialerne, samt genvinding af jern og metalfraktioner. Herudover blev der lagt vægt på minimal forurening til omgivelserne. Selve skrotningen blev derfor udført i lukket flydedok. Til ophugningen blev anvendt en næbsaks, hvorved støvdannelse minimeredes i forhold til benyttelse af traditionelle motorslibere og bajonetsave. Næbsaksen alene vejede syv tons og gik effektivt til værks.

Således blev SVÆRDFISKEN dokket ind for sidste gang tirsdag d. 15. august.

SKROTTET PÅ SYV DAGE

Hele skrotningen var afsluttet på bare syv dage. Kompositmaterialet udgjorde 150 tons eller 13 lastvogntog og blev fragtet til H.J. Hansens datterselskab i Hadsund for afbrænding. Herved reduceres materialet til 30% som efterfølgende deponeres. Metalaffaldet udgjorde 50 ton eller fem lastvogntog og blev fragtet til datterselskabet i Odense.

Prisen for skrotningen udgjorde en lille halv million kr., der hovedsagelig dækker udgift til deponering af affald samt leje af flydedok. Øvrige udgifter hviler i sig selv grundet indtægt ved salg af metalskrot.

Det bør tilføjes, at SVÆRDFISKEN ved skrotning i det væsentlige var et rent skrog. Al elektronik, kommunikationsudstyr, våbensystemer og maskineri var udtaget, herunder også skruer, aksler m.m. Af større maskinkomponenter sad kun styremaskine og gearet tilbage. Endvidere var ABC filtrer og hovedparten af skibets luger, lejder og ruder udtaget for genanvendelse.

Hele skrotningen af SVÆRDFISKEN tog syv dage på Assens Skibsværft, hvor der blev lagt vægt på en miljømæssig forsvarlig skrotning.

To kulturer mødtes på seminar

En sammenlægning af to selvstændige, geografisk adskilte, institutioner med hver sine kulturer og værdisæt kan i starten medføre uoverensstemmelser og småkonflikter, selvom et fælles mål skal nås.

Tekst: Kim M. N. Juhl, orlogskaptajn, Søværnets Taktikkursus
Foto: Janni Vindelev

For at imødegå den slags problemer har Søværnets Taktikkursus, blandt andre tiltag, gennemført medarbejderseminar i august i år.

Seminaret og processen med at bringe to kulturer sammen forløb med højt humør. Med en fælles baggrund fra det professionelle liv til søs, var kulturforskellen nok ikke så stor, som den måske kan være ved sammenlægning af andre typer virksomheder.

Seminarets konklusion viste, at alle havde haft godt udbytte. På baggrund af tilbagemeldingerne fra både virksomhedskonsulent og medarbejdere kunne ledelsen konstatere, at Søværnets Taktikkursus er godt rustet til at møde de kommende udfordringer omkring modtagelse og integrering af de 'nye' faggrupper.

AT OPTIMERE SAMARBEJDET

Det overordnede formål med seminaret var på forhånd beskrevet på følgende humoristiske måde: »At samle skolens stab på tværs af geografi, afdelinger, faggrupper, ansættelsesforhold, seksuel og religiøs overbevisning m.v. - og derfra udbygge de professionelle såvel som de personlige relationer med henblik på at optimere både det nuværende og det kommende samarbejde«.

Med ovenstående som udgangspunkt var det oplagt at anvende temaet »Arbejdspladsen i forandring«.

For at bringe deltagerne sammen om dette komplekse emne var virksomhedskonsulent Janni Vindelev hyret. Hun satte bl.a. fokus på emnet »Etablering af fælles værdier for samarbejde, kommunikation og gensidig respekt« gennem oplæg, gruppearbejde og debat i plenum.

FÆLLES VÆRDIER

Man enedes om, at de fælles værdier, der skal være grundlaget for at nå godt i mål er:

- personlig udvikling
- frihed til ansvar
- gensidig respekt.

De fælles værdier skal integreres i det daglige virke ved Søværnets Taktikkursus, så de danner grundlag for, og er en del af, kursets officielle målsætning.

Seminarets 2. dag var målrettet status på bl.a. personel, materiel og uddannelser. Der var også afsat tid til en rundvisning i Taktikkursets trænerkompleks samt drøftelser vedrørende optimering af samarbejdet mellem de, endnu fysisk adskilte, dele af virksomheden.

Endelig blev det igangværende tilbygningsprojekt, der skal huse faggrupperne fra København besigtiget og drøftet.

Sammenlægning

Det tidligere Kampinformationskursus sammenlægges med Kommunikation- og Fjernkendingskursus og bliver til Søværnets Taktikkursus. Processen, der blev indledt med den organisatoriske sammenlægning 1. januar 2006 forventes afsluttet med den fysiske sammenlægning ved udgangen af 2007.

Forsvarsforlig 2005-2009 – konsekvenser for Søværnets Taktikkursus

Mange store myndigheder er blevet omstruktureret og nye funktionelle tjenester er opstået. Alt sammen, selvfølgelig, under stor opmærksomhed fra Forsvarets øverste ledelse, involverede medarbejdere, de forskellige faglige organisationer, og øvrige interessenter.

Søværnets Taktikkursus, der i et overordnet perspektiv, er en lille institution, et kursus under Søværnets Specialskole, mærker også de store forandringer. Forligsprocessen er ikke uden personlige omkostninger for medarbejderne, idet sammenlægningen, for nogle, vil medføre geografisk flytning fra København til Frederikshavn.

CH SOK tale

– ved udnævnelse af et nyt hold premierløjtnanter ved Søværnets Officersskole

30. JUNI, 2006

Kære pårørende, kære gæster,
kære kolleger og
kære premierløjtnanter.

I DAG ER EN HELT SÆRLIG DAG!

For i dag står I over for den til nu vigtigste dag i jeres tjeneste i Søværnet – over for udnævnelsen til premierløjtnant. Dagen markerer derfor et naturligt skifte i jeres karriere – et skifte fra et miljø, der primært har været fokuseret på studier og teori, og til et miljø der primært er fokuseret på praktisk tjeneste og ledelse.

Lad mig derfor starte med at ønske jer tillykke med jeres eksamen, og de resultater I har opnået undervejs i uddannelsesforløbet.

Jeg er bekendt med, at I har fået et godt skudsmål af Officersskolen i forbindelse med jeres ophold her, og jeg har jo selv oplevet gennem vores timer sammen, at I har været en positiv og engageret årgang, der har haft et godt sammenhold. Men alt det er med dagen i dag fortid, for nu venter den virkelige verden, som I forhåbentlig har ventet på med længsel i de sidste 5-6 år.

Formålet med jeres uddannelse er jo, at I ved denne udnævnelse direkte kan indgå i de respektive skibsbesætninger og bemande jeres poster ombord.

Og I er savnede derude, der er brug for jer. I bliver udnævnt som premierløjtnanter, hvor Søværnets fundament for de næste 30 år er ved at blive lagt. To Fleksible Støtteskibe, de tre kommende patruljeskibe, to inspektionsfartøjer og ikke mindst vores kommende arbejdsheste standardfartøjerne MK I og MK II. Det giver Søværnet nogle helt nye muligheder, som vi ikke har haft før, men vel og mærke muligheder, som kun kan udnyttes fuldt ud med jeres indsats.

I skal være en del af besætningerne på disse nye enheder, og dermed har I som officerer et medansvar for, at skatteborgerne får maksimal udbytte af deres milliardinvesteringer.

Dette stiller nogle høje forventninger til jer, men som I med jeres nyerhvervede uddannelse kan og skal kunne leve op til.

Det er således ikke kun for jeres blå øjnes skyld, at vi har givet jer mulighed for at hellige jer studierne i 5-6 år med fuld løn, og I skal nu for alvor træde i karakter og påbegynde omsætningen af alt jeres teoretiske viden til praktiske handlinger og fornuftig lederskab.

I har nu gennemgået grunduddannelsen og er så klar, som det for øjeblikket er teoretisk muligt at gøre jer. I praksis betyder det jo, at I nu har fået kørekortet, men læreprocessen er på ingen måde afsluttet. I vil i fremtiden modtage masser af ny viden, ikke doceret fra et kateter i et klasselokale, men fra kollegaer og gennem erfaring fra praktisk tjeneste.

Det er meget vigtigt, at I er klar til at modtage viden fra jeres kollegaer ude i skibene, uanset om den kommer fra konstabler, sergenter eller officerer. For der er ingen tid at spilde, I skal på omgangshøjde så hurtigt som muligt, så I kan tage ansvar, og så I kan lede med sikkerhed, professionalisme og velfærd for øje

Lad mig afslutningsvis henvende mig til jer pårørende, der er til stede her i dag. Jeg er ganske klar over, at det ikke kun er den enkelte premierløjtnants fortjeneste, at han – eller hun – bliver udnævnt her i dag. Studietiden har ikke kun betydet lange skoledage, men har også betydet, at fritiden har været begrænset. Der har været perioder, hvor I som pårørende har måttet passe butikken. Forhåbentlig har I fundet det umagen værd, og jeg vil her gerne takke jer for den støtte og loyalitet, som I har udvist. Denne støtte er helt afgørende for Søværnet og jeg ved, at vi også fremover får behovet for at trække på den.

Mine sidste ord skal være henvendt til OGU holdet 2006, årgang Herluf Trolle:

Tillykke med udnævnelsen til premierløjtnant og nyd dagen sammen med jeres pårørende. Snart er det hverdag og hårdt arbejde.

Deputy Projectmanager ved NSPO den hollandske Flotilleadmiral van Konigsbrugge overrækker NATO SEASPARROW PROJECT STEERING COMMITEE (NSPSC) EXCELLENCE AWARD til orlogskaptajn Jens Simonsen. Overrækkelsen fandt sted under NSPSC møde 23. maj 2006.

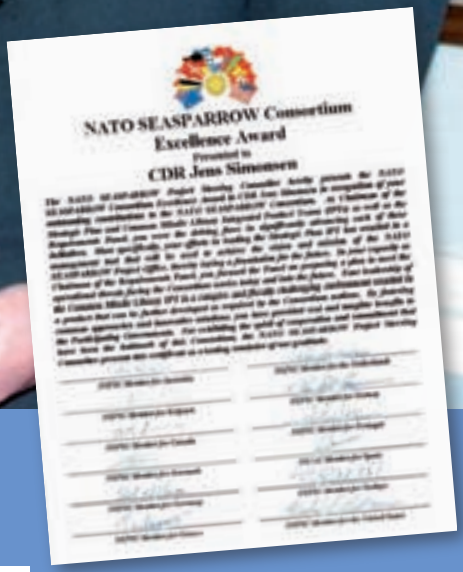

NATO SEASPARROW Consortium
Excellence Award
Presented to
CDR Jens Simonsen

Kopi af originaldokumentet, der blev overrakt til orlogskaptajn Jens Simonsen ved en ceremoni ved afslutningen af NSPSC mødet.

Særlig hæder til dansk orlogskaptajn

Tekst og foto: Søværnets Materiel Kommando (SMK)

I forbindelse med møderne i NATO SEASPARROW Project Steering Committee (NSPSC) er der tradition for, at der uddeles en særlig udmærkelse ("Excellence Award") underskrevet af alle de nationale NSPSC repræsentanter. Disse udmærkelser er indtil nu kun uddelt til organisationer og firmaer, der har ydet en særlig indsats.

Ved det 83. NSPSC-møde i 2007 blev udmærkelsen for første gang i NSPSC historie uddelt til en enkeltperson, idet SMK repræsentant i NSPO orlogskaptajn Jens Simonsen blev hædret for sin ganske særlige indsats for projektet.

Udmærkelsen til OK Jens Simonsen er et klart vidnesbyrd om hans meget store arbejdsindsats i NSPO-regi, hvor han har repræsenteret SMK på meget fornem vis. Han har udover det almindelige NSPO arbejde og arbejdet for SMK påtaget sig – og været i stand til at løfte – formandskabet for tre centrale arbejdsgrupper i NSPO. Denne indsats har tydeligt styrket hans indflydelse i NSPO, hvor han bliver betragter som en af NSPO virkelige ressourcepersoner.

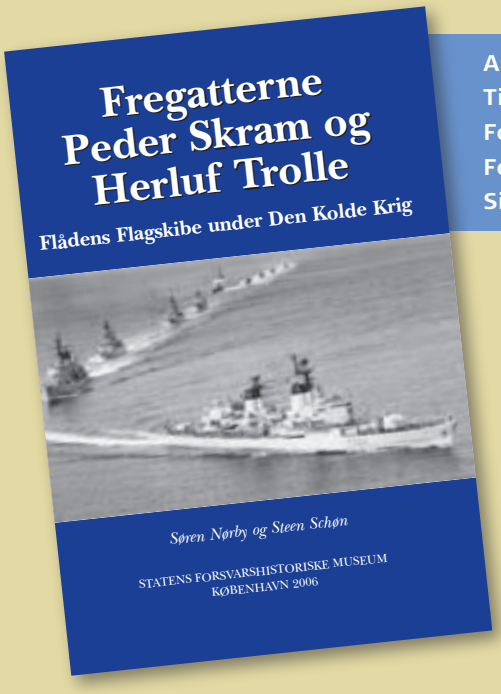

Anmeldt af : Jørgen Jakobsen, pensioneret kommandør
Titel: Fregatterne Peder Skram og Herluf Trolle
Forfattere: Søren Nørby og Steen Schøn
Forlag: Statens Forsvarshistoriske Museum
Sider: 200

Fregatterne Peder Skram og Herluf Trolle

Bogen er et must for »fregatsejlere«, men også alle andre med interesse i krigsskibe og Søværnets historie efter 2. verdenskrig kan læse den med godt udbytte...

I et glimrende afsnit beskrives Peder Skram-klassens tilblivelse, hvor såvel det epokegørende fremdrivningssystem som de mange diskussioner omkring armeringen bliver gennemgået på let tilgængelig vis.

De fortællende afsnit om fregatterne under kommando og livet ombord er vel for mange læsere de mest spændende. Og her på omkring 100 sider er der virkelig samlet mange tildragelser og oplevelser, som vil fængsle såvel tidligere besætningsmedlemmer som udenforstående.

Udover historien om fregatterne har forfatterne som indledning til bogen indføjet et interessant kapitel om Søværnets opbygning efter 2. verdenskrig. Dette kapitel sammen med et appendiks om »flådens opgaver og operative koncept« af fhv. viceadmiral J.F. Bork, gør bogen til et gedigent stykke maritim historie ikke alene om fregatterne men også om Søværnet som helhed i den kolde krig.

15 faktabokse spredt jævnt ud over bogen giver en mængde nyttige og detaljerede oplysninger, som sammen med det fyldige billedemateriale er med til at gøre bogen læseværdig for såvel yngre som ældre læsere.

Ny bog...

Titel: Søforklaringer – Den Maritime Opslagsbog
Forfatter: Kjeld Søderlund, kommandørkaptajn
Sider: 104
Forlag: Fogeds Forlag
Pris: 120 kr.

Omtale fra forlaget:

»Tiden, og dermed sproget, er under konstant udvikling – særligt inden for søfart. De urgamle beskrivende, traditionelle udtryk og begreber til søs er ved at gå tabt, og det er synd, for dermed forsvinder også en del af landets søfartstraditioner. Samtidig vinder mange nye udtryk indpas såvel inden for lyst- som erhvervssejladsen. De nye udtryk skal specielt findes i rumalderens elektroniske navigation, meteorologi og kommunikation. Mange af disse udtryk er ikke eller kan ikke oversættes til dansk, og de er derfor gået ind i nutidens sprog til søs«, siger bogens forfatter Kjeld Søderlund.

Få har vel som han de faglige kvalifikationer, der skal til for at lave et dansk værk, som »Søforklaringer - Den Maritime Opslagsbog«. Foruden sin karriere som officer i Søværnet, der bl.a medførte mange chefudkommandoer i mindre og større marineskibe har han 65 år som aktiv lystsejler. Det sidste medførte en lang række tillidsposter i landets forskellige sejlorganisationer. Endelig har han været flittig skribent til søsportens fagpresse i mere end 50 år.

Arbejdet med at indsamle denne bogs ca. 2.000 udtryk har stået på i mere end 20 år. Det er et værdifuldt arbejde, som udfylder et savn i dansk søfarts litteratur. Derfor besluttede vi at udgive Kjeld Søderlunds livsværk.

»Søforklaringer – Den Maritime Opslagsbog« er bl. a. tænkt anvendt som almen opslagsbog for såvel lystsejlere som for professionelle søfolk. Bogen kan bl.a. bruges på søfartsskoler, andre maritime uddannelser og i sejlklubber, der underviser i »duelighedsprøve i sejlads«.

MAGASINPOST
Id-nr. 46332

Returadresse/afsender
Postbox 1325
8210 Århus V

POST B
PP DANMARK

Tak for opmærksomheden..!

4000 Havmiljøvogtere – en ren gevinst for danske farvande

I foråret 2006 blev en ny flåde af frivillige Havmiljøvogtere under SOK søsat i de danske farvande. Med stor succes.

I dag har flere end 4.000 lystsejlere meldt sig som Havmiljøvogtere, der holder et vågent og opmærksomt øje rettet mod eventuel olieforurening af det danske havmiljø.

Begrebet Havmiljøvogter er allerede godt kendt ombord på danske og udenlandske handelsskibe i danske farvande – og alt tyder på, at de røde havmiljøvogter-vimpler har en præventiv virkning over for potentielle olieforurenere.

SOK takker for indsatsen 2006.
Har du endnu ikke fået dig tilmeldt, så gør det nu. Det kan stadig nås.

Læs mere på www. 89433099.dk

Danmarks mere end 4.000 Havmiljøvogtere kommer fra hele landet. Her bor de:

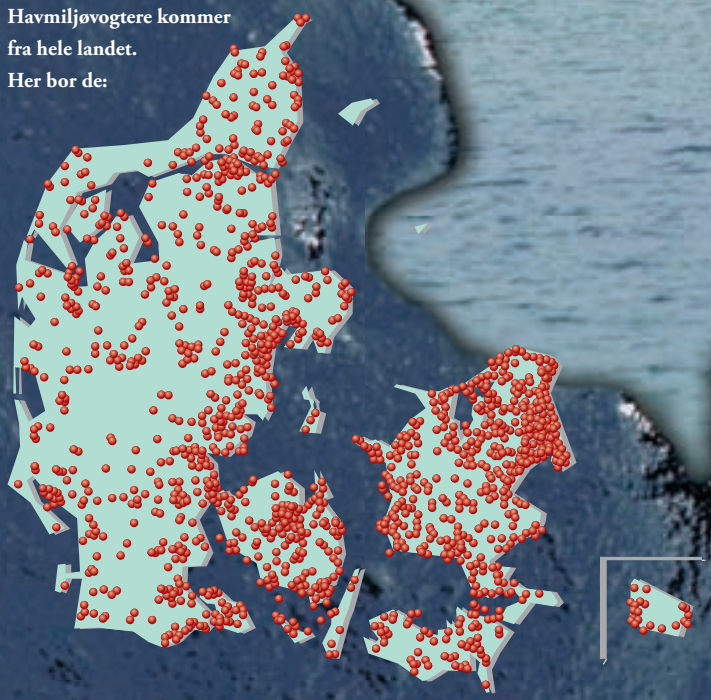

Søværnets Operative Kommando

i samarbejde med Søfartsstyrelsen · Miljøstyrelsen · Danmarks Rederiforening Hjemmeværnet · Danmarks Fiskeriforening · Farvandsvæsenet · Danske Havne Dansk Sejlunion · Lyngby Radio · Danmarks Tursejlerforening